

ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Félévre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr.

VDÉKRE POSTAN KÜLDVE:
 Egész évre 6 frt 60 kr.
 Félévre 3 frt 30 kr.
 Negyed évre 1 frt 65 kr.

HIRDETÉSI DIJ:
 Egész oldal 20 frt.
 Fél oldal 10 frt.
 Negyed oldal 5 frt.

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.
 Kivételes esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.

SZABADSÁG.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII. kör, virág-utca 337. h. sz.,
 hova a közlésre szánt levelek és kéziratok intézendők.

Hirdetések felvételnek ugyanott.

A „Nyilttér“ sora 15 kr.
 Negyed oldalnál kisebb hirdetéseknel a térmérték tekintetbe vétele nélkül minden szó után 5 kr. számítatik.

A „Szabadkai Közlöny“ után és helyett
 kiadja: **SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.**

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. **↗ Egyes szám ára 15 kr ↘**
 Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

A jó magyarok.

A Mamuzsics-Antunovits szövetség nagyon szeret dicsekedni magyarságával. Bármikor állottunk elő meg nem czáfolható tényekkel, mindig tudtak kibúvó ajtot találni s ráfogásnak hirdették állításainkat.

Tegyük, a nyomdafesték egyformán feketit mindnyájunkat, a papiros pedig türelmes, még pirulni sem tud a vad okoskodások és valótlanosságok özöne alatt.

De azért ők az igazmondó magyar hazafiak!

Aki közelebről nem ismeri a párt embereit, el is hiszi mentegetőzéseiket s bennünket hurezolnak meg, hogy ártatlanul gyanúsítjuk a hatóság vezetőit, pedig a hányzor felmerült a vád ellenük, mi mindig megmutattuk az alapot, melyről leálczáztuk cselekedeteiket.

Ma is előttünk van egy dicsőhymnusz bunyevác nyelven, ékes rigmusokba szedve, mely hivatva lett megvisszátalni a polgármestert nevenapján, az elmaradt fáklyás zenéért.

Vajjon mi szükség volt erre a szláv irodalmi termékre Szabadkán?

Igaz, hogy csak bizalmas emberek kezén fordult meg a névnap-i köszöntő s igaz, hogy e papirszeletek csakis az elbolondított bunyevácok között osztattak szét, de ez nem ment-

ség. sőt súlyosítja cselekményüket, mert az értelmetlenebb tömegnek adják meg véle az utasítást, hogy magyarul ne beszéljenek.

Részünkről csak elítélőleg szólhatunk az ilyen irodalmi ponyva termékről s hogy mégis megemlékezzünk róla tesszük ezt azért, mert a panszláv szövetség ezimét csak megerősíti, nem pedig gyengíti.

Aki magát magyar embernek vallja, az nem zengedeztet bunyevác nyelvű dicsőhymuszokat nevenapjára.

A dicsőhymnus.

Hogy olvasóink lássák, milyen a bunyevác irodalom ide igtatjuk a polgármester nevenapjára irt ódát:

„Pisma slavna rad imena dana.

Alaj mi se muti po pameti,
 Kakovu eu pismu započeti,
 Jer čestitku moram ja poneti
 Da proslavim Laziu blagdan sveti.
 Pak vám-ör se s' pismicom stara
 I ovako radostno je stvara:
 „Živio Bog našeg gospodara
 Načelnika Mamuzić Lazara.“
 Njemu zelim ja u svakom vrime
 Zdrav da jeste na svitu ovime,
 Zato danas slavimomu ime
 Živila mu svitla ljubav s' njime.
 Slava budi njemu privelika,
 Živio ga Bog dugoga vika
 Gospoja s' njim zdrav daj' Eržika,
 Od Boga jim milost bud velika.
 Živila vam Majka Koca stara,

Koja rodi Mamuzić Lazara,
 Jer mu nema u svem svitu para
 On se s' cilom Suboticom stara.
 Pak svi skupa nek je med nam sloga,
 Na Prošinea sedamnajestoga,
 Da slavimo imendan Lazara,
 Subotice grada poglavara.
 Koji se je za sve nas trudio
 I ministra otca zamolio,
 Arendaša varoškog s' nas oddio
 I svu varoš on oslobodio.
 Slava hudi ovakom čoviku
 Gospodinu Lazi načelniku
 Čest, pošenje njemu u svem viku,
 Svi pored njeg uživamo diku.“

Akik a bunyevác nyelvet nem értik, azoknak a kedvéért lefordítottuk a verselményt magyarul is.

Ime:

„Névnap-i üdvözlés.

De zavarog egyre az eszembe, hogy milyen nótát kezdjek meg, merd üdvözlés kell magammal vinnem, hogy szent Lázár névnapját dicsőítsem. És a vám-ör nótáról gondoskodik, örömben ekképen okoskodik: a mi urunkat az Isten éltesse (!) Mamuzsics Lázár polgármesterünket. Neki kívánok én minden időben, egészséget ebben az életben; azért ma dicsőítsük névnapját, éltesse az Isten vele élte párját. A legnagyobb üdvözlés legyen ő neki, éltesse az Isten hosszú életig (!) Erzsike nejjével legyen egészséges, az Isten kegyelme legyen ő vele. Eljen az ő Kóczé öreganyja, aki szülte Mamuzsics Lázárt, mert az egész világon nincs ő neki párja, ő törődik az egész Szabadkával. És mindannyiunk közt egyetértés legyen a deczemb. tizenhetedikre, Hogy ünnepelezzük Lázár névnapját, Szabadka városnak egyik főfejét. Aki mindannyiunkért törődött, és

miniszter atyánknak könyörgött, a város bérlijét tőlünk elcsapta és az egész várost ő felszabadította. Dicsőség legyen az ilyen embernek, a mi urunk Lázó polgármesternek, tisztelet, becsület neki mindörökké, mindannyiunknak legyen benne öröme (!?)

Törvényhatósági közgyűlés utolsó részlete.

Törvényhatóságunk deczember hó 13-án folytatta a közgyűlést s tárgyalás alá vette a járdaépítés ügyét.

Az 1. §-ra dr. Schäffer Mór módosítást indítványozott.

Már indítványa az indoklásnál a járda-költségek mikénti behajtására vonatkozólag is tett megjegyzést.

Mamuzsics polgármester, mintha soha életében közgyűlést nem is foglalkozott volna és közgyűlési tárgyalapokról fogalma sem lenne, tiltakozott az ellen, hogy a járda-költségek mikénti beszedése a részletes vita tárgyat képezhetné, miután az általános vita végén hozott határozattal már eldöntve lett egyben az is, hogy a költségek adóalap és domesztika útján semmi esetre sem fognak beszedetni.

Gály bizottsági tag szintén a polgármester álláspontjához szegődött.

Német bizottsági tag erre a polgármester kijelentését, valamint Gálynak ehhez való csatlakozását fogalomzavarnak jelentvén ki, figyelmeztette a közgyűlést, miszerint az előző napon semmiféle érdemleges határozat nem hozott s mert a költségek mikénti beszedése a szabályzat 3-ik és 4-ik §-ban foglaltatik s így a részleges vita tárgyat kell, hogy képezze, ennélfogva a polgármester és Gály követelése tévedésen alapulhat.

TÁRCZA.

Virágaid.

Együtt szedtük mosolygva,
 Verőfényes, csendes napon;
 E nap drága emlékeit,
 Virágaid tartogatom;
 Ha meghalok, párnám alá,
 Hogy édes legyen a halál!

Van már nekem talizmánom;
 Megcsókoltad mind egy szálalig...
 Oh! e szép kis bűvös csokor
 Tölem soha el nem válik.
 Tiszta szived szent hevében,
 Emléki adad te nekem.

S én megörzöm kis emléked;
 Velem lesz az mindörökké.
 Áztatgom könnyeimmel,
 Bánatom- és örömömben.
 És lelked ragyogni látom
 E létört, hervadt virágon.

Szívem boldog; e kis csokor
 Egész világ, fény, menyország!
 Mely azt mondja: hogy üdvödet,
 Szerelmed velem megosztád.
 S én áldalak és imádlak,
 Angyalként e világnak!

Lévay Imre.

A szabadkai színészet történetéhez.

(Mutatvány Dr. Vali Béla által sajtó alá rendezett Spitzer Károly-féle színészeti naplóból.)

Előszó.

Színészeti irodalmunk emlékiratokban és naplókban oly szegény, hogy nemcsak egyes magyarországi város vagy országrész színművészetét tanulmányozó történetbuvá-

raink akadnak lépten-nyomon oly hézagokra s megszakadt értesítő nyomokra, melyeket emlékiratokból vagy naplókából, mint segédforrásokból más művészetág történeténél pótolni lehet, de hazánk, azaz az országos színészettörténetének kutatói is, még a legközelebbi multban történt események felől is több ízben kénytelenek azon sajnálatos nyilatkozattal állani elő, hogy a tárgy természeténél fogva erről vagy amarról az egykoru hírlapok nem emlékeztek meg, emlékiratok vagy naplók pedig nem irattak azok által, a kik közvetlenül érdekelt felek gyanánt állottak körül az immár feledésbe merült eseményeket lefolyásuk közben.

Maig csak két jelentékenyebb értékű és nagyobb terjedelmű színiemlékiratot bírunk: az egyik Dériné Naplója, a másik Molnár György Emlékiratai. Mindkettő rendkívüli gazdag anyagot tár elénk. Tárgyköri névze ezek mintegy kettészakított fonalat látszanak képezni! Ugyanis Dériné Naplóiban az 1808-tól 1838-ig terjedő korszakot tárgyalja meszeszerűleg szépen, míg Molnár csak 1849-től kezdve tárgyalja behatóan színészeti élményeit. E kettő közé helyezem én összekötő kapocs gyanánt Szuper Károly 1839—1849-ig terjedő naplóját.

Szuper Naplója — mint az olvasó láthatja — oly kelemesen előadott, egyszerűs-mind oly változatosan és élénken ecsetelt korszakokat nyújt, hogy valóban Dériné Naplóhoz hasonló kedveltségre méltán igényt tarthat. Ha pedig történetirői szempontból tekintjük és e napló történeti használhatóságát értékeljük, az esetben lehetetlen elhallgatnunk azt, hogy míg Dériné Naplójában egyetlen tájékoztató vagy utbaigazító évszámot nem találunk, azalatt Szuper naplójának minden sora mint évszám által jelölt mozzanat leírása sokoldalulag tájékoztatja a

kutatót, több egykoru és pedig Petőfi színészkedése, Kossuth pozsonyi szereplése stb. események új világítása, illetve felderítése közben is.

Dériné és Molnár kitünő emlékiratainak összes jó tulajdonait magában foglalja Szuper Naplója Legbecsesebbnek nevezhető azon jelenség Szuper művében, hogy épp úgy, mint Molnár György szellemes és részrehajlatlan lélekkel irt emlékirataiban oly anyagforrást őrzött meg az utókor számára, a melyet csak akkor fognak helyesen és arányosan méltatni, ha a hazai jelentékenyebb városok színpártoló bizottságai, a német- és olaszországi nagyobb városok példája szerint megíratták kezdik kebelbeli színészetük történetét. Hogy pedig ezen idő nincs távol, azt több jelenség reméli enged!

Budapest, Kolozsvár, Kassa, Nagyvárad, Debrecen, Komárom, Arad, Pozsony városok jó példái bizonyára az illetékes körök, azaz egyes városok színpártoló bizottságainak figyelmét lehetetlen, hogy elkerüljék, lehetetlen továbbá, hogy a legközelebbi években lejáró század évét a városainkban divó magyar színészetnek — egy kisebb-nagyobb monographia által meg ne örökítsék! Az ily monographiák által az egyes városok önmaguknak emelnek egyrészt — a kebelükben virágzó nemzeti intézmény viharos multjának felderítése által — emlékoszlopot, másrészt pedig egyenetlik és lehetőségessé teszik az országos színészet legújabbkori történetének megírását is!

Meg vagyok győződve a felől, hogy ez apróbb monographiák szerzőinek, nemkülönben az országos színészeti történetiróinak Szuper Károly becses tartalma naplói közvételével és sajtó alá rendezésével épp oly hasznos forrás-munkát nyújtottam, mint a mily kellemes és érdekes olvasmányt kézbesítet-

tem a színészet kedvelőinek, kik Dériné és Molnár emlékiratait olvasva, érdekelés és vágyakozással a legmagyarosabb nemzeti intézmény kisebb-nagyobb hőseinek tragikomikus küzdelmeit az idegen szemmel és a szellemi közönnyesség ellenében!

I.
 Napló.

„Szabadkán 1839. január 12-én léptem, mint szerződött színész először színpadra Szigligeti «Dienes» című drámájában, mint őrtiszt és összeesküdt. A társulat akkori tagjai voltak: Fekete, Gyöngyösi, Berzevici, Maosi, Boér, Kemény, Feketéné, Berzevicine, Telepiné, Eöz Lóra és Ligeti színlaphordó, később Antónia is társulatának tagja lett Szabadkán, mivel minthogy testvérénél ebédelt, hamar megismerkedtem. Különb-ben sem tudván megszokni az egykoru színészek rendetlen életmódját, mely többnyire korcsmázásból és kártyázásból állott; simuleknyabb voltam a női társasághoz és időmet legtöbnyire az igazgatónál és a többi nőszínészeknél tölttem legtöbnyire felolvasásokat tartottam a nőknek s iparkodtam velök megismertetni irodalmunk jelességeit s ezáltal mind a magam, mind az ő színi tehetségüket szélesíteni. Rendről vagy pontosságról szó sem lehetett Fekete Gábor társulatánál. Ő maga szenvedélyes vadász lévén, próbára csak elvéve tévedt be, a szerepeket rendszerint csak a próbán osztogatták ki, sőt nem ritkán az előadás előtti napon nyomták kezembe a darabot, hogy írjam ki belőle szerepemet. Ilyen rend mellett keserves volt az előadás; különben játékműsorunk is örökké egy volt: 10—12 darabból állt az egész. Ez félig-meddig, illetve a főbb szerepek be voltak tanulva, a többivel aztán nem sokat

A közgyűlés csakugyan nem fogadta el a polgármester álláspontját.

Az I. § Schaffer módosításával nyert megoldást.

A többi §. csekély stiláris módosítással keresztül hajszoltatott; bár Németh bizottsági tag kézzelfoghatólag bebizonyította azt, hogy tekintettel a mi helyi lakbér viszonyainkra és arra, hogy a 2-ik és 3-ik járdakerületben a telkek utvonala három-négyszer, sőt többször nagyobb, mint az első kerületben s így a szegény osztály inkább van szorítva, habár $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{3}$ részt is fizet, ennél fogva a házber-adó és házostály-adó alapján indítványozza a fizetést, az állami adót nem találják eléggé igazságosnak.

Kimutatta, hogy a járdaköltség egy része t. i. az első-kerületben két méterre túl a 2-ik j. kerületben $\frac{3}{4}$ részen és a 4-ik j. kerületben $\frac{1}{4}$ részen túl mégis csak a város téríti a költségeket, helytelen tehát a polgármester azon kijelentése, hogy a járdaköltség domesztikából nem fog fedeztetni, mert hát akár közvetve, akár közvetlenül, de a város által fedezendő költséget a város összesége fogja fedezni. Kimutatta azt, hogy ha a szabályzat elfogadják az előterjesztett értelemben, ugy számos kereskedő és pénzűzér, kik a járdát csak úgy használják mint a ház tulajdonosok, valamint a szállási lakosok, a járdaköltséghez mivel sem fognak hozzájárulni.

Aránytalanul sújtja az első j. kerülethez tartozó szegényebb osztályokat és iparosokat.

Kimutatta, hogy a szabályzat sérti a tulajdon szentségét, mert az egyes tulajdonosok által már lerakott jó minőségű járdát felszedetni rendeli és a tanács kezébe oly nagy hatalmat ad, hogy az kényekedve szerint ráerősíthat a háztulajdonosra bármely költséges (aszfalt vagy mütégla) járdát.

Ezenfelül hiányzik belőle az, hogy kik fognak a járda javítási költségeket fedezni.

Antunovics Máté bizottsági tag minden érvelés nélkül (jóllehet ő szintén azok közé tartozik, akik bérházban laknak) a szabályzatot oly értelemben, mint az betérjesztve van, igazságosnak találja.

Jandek Mátyás főveléltárnok a Németh M. által elmondottakat magáévá teszi és számokkal mutatja ki azt, hogy mennyi a házberadó és házostályadó körönként s mint hogy az 1-ső kör és a 7-ik kör, mely az első j. kerületbe esik fizeti a legtöbb házberadó és házostály adót, ennél fogva legigazságosabb volna az, ha a költség a most jelzett adók alapján vettetik ki, mert akkor nem állhatna meg a polgármester ur azon állítása, hogy „illő, miszerint az I-ső j. kerületbe lakó urak aránytalanul kevesebbet fognak fizetni, mint a II-ik és III-ik j. kerületben lakó szegény nép, ha adó alapján vettetik ki a költség.”

Ezután Gály György elbizakodott ün-hittséggel roított neki Németh bizottsági tagnak s hosszú kerek mondathoz iparkodott kimutatni azt, hogy mennyire kis embernek tartja Németh bizottsági tagot és nem illetékesnek annak elbírálására, hogy ő és a polgármester fogalmi zavarban voltak akkor,

gondoltak, a mire nem jutott ember, azt mind nekem adták. En aztán szépen rá szoktam, hogy egy öltözetben elmondtam mind, legfeljebb is annyit változtattam magamon, hogy egyik szerepre bajszot pingáltam, a másiknál pedig letörültem. Maszkirozást ugy sem tanulhattam egyikőtől sem, ruhát sem változtathattam, mert a ruhátar egypár rongyból állt mindössze is, melyet a színeszek ejjel ágyneműnek használtak, nappal ezek voltak a direktor vadászebeinek almójai, este aztán összevissza tűztük-férceltük, hogy valahogy felvehessük Csupán csak Boérnak volt egypár meglehetősen öltözte magának, mint szerelmes színésznek, a miért aztán neki 5 forinttal több fizetés járt. Trikoja is csupán neki volt, egyetlen darab, mire rendkívül büszke volt. Ebben játszott a német rittert, magyar történelmi hőst stb. mindent, míg aztán nekem is küldött Pestről juratus bátyám egyet s ezt használta aztán az egész társaság, míg csak rongyokra szakadt. *Bajára márczius 29-én* mentünk át. Ott sem volt jobb dolgom, miután soha sem láttam a kialakított fizetésből egyetlen krajcárt sem.

1845 Szabadka, okt. 25. Megérkeztünk Szabadkára s lótnuk-futunk szállás után, mivel az itteni nép nincsen hozzá szokva ahhoz, hogy hónapos, annál kevésbé hogy bútorozott szobát tartogasson bérlőknek. Megérkezett új primadonnánk, Baranyiné, a hétvármegyére szóló szépség, szintén két butorzatlan szobát kapott. Ott találtam az üres szobákban máhái kipegette. A fényes sleppek ott heverték a kizokolatlan szalmazsákban. Udvarlótól környezve szaladgált fel-alá, mérgeben könyezve a felett, hogy sleppeit nem képes elpakolni. Midőn bámulom fényes ruhátárát, egyik udvarlója a legáradozóbb szavakkal nyilvánította örömet a felett, hogy újra szerencséje lehet Szabadkának a szép és je-

amidőn, már a tárgyalás elején kijelentették, hogy a költségek mikénti fedezésére nézve a közgyűlés már az általános alkalmával határozott, Gálynak ezen elbizakodott felszólalása annyival is inkább neveléses volt, mert a járdaköltségek mikénti fedezéséről a közgyűlés az első napon nem határozhatott, amennyiben a járdaköltségekhez való aránylagos hozzájárulást a 3-ik 5-ik 6. és 7-ik foglalja magában, tehát a részleges vita, vagyis a 2-ik napot volt eldöntendő, és hogy ekkor sem döntött el s így még ma sem tudjuk miként lesznek a költségek fedezve, az szintén egyik szarvas hibája a szabályzatnak.

A 6-ik §-nál Budanovics igazgató az iránt szólalt fel, hogy a járdaköltségek ne $\frac{1}{2}$ év alatt legyenek törleszthetők, hanem 5 év alatt, mert szótól tart, hogy egyes szegényebb tulajdonosok a házukat fogják ellicizálni a járdaköltségek fejében.

Mint hogy Budanovics szintén a polgármester álláspontját volt, Németh bizottsági tag megragadta az alkalmat és éppen Budanovics felszólalásával látta bebizonyítottuk mind a két napi felszólalásában foglalt aggodalmát. — Mindezek dacára a közgyűlés elfogadta a férézmunkát, sőt maga Budanovics is.

Az egy millió kölcsön convertálását a miniszter megragadta és pedig azon oknál fogva, mert tudomással bír arról, hogy Szabadka nagy arányú építkezés szándékoltatik s így biztosra veszi, hogy pár év múlva ismét újabb kölcsön után kapkodnánk, tehát ezt az időt akarja bevárni. A miniszter ebbeli intézkedése valóban helyes, csak hogy Isten óvjon bennünket attól, miszerint a jelenlegi hatóság és számvevőség alatt eszközöltessék az építkezés és a kölcsön.

A köztisztasági szabályrendelet, mely a háztulajdonosokra drákói szigorral van szerkesztve s mely szintén nem nevezhető másnak, miut egy rossz fél rendszabálynak, minden vita és megjegyzés nélkül fogadtott el.

De hát ki nek is volna kedve hozzászólni, miután nálunk a polgármesternek nem az ész, hanem a kezejárása a döntő.

Ráparancsol a tulajdonosokra, miként tartoznak tisztán tartani a házuk előtti járdát s ki ezt nem teljesíti, miként lesz büntetve. — De abból egy szó sem foglaltatik benne, hogy az átjárók tisztántartására ki tartozik felügyelni, ki vonandó felelőségre és mitéle büntetés éri mulasztás esetén?

Pedig csak tessék megnézni eszészor az átjárókat, bokáig jár a közönség a sárban három, négy napig is s csak midőn eláll az eső, tisztogatják el itt-ott a nyakig érő sarat.

Nepnevelés ügye.

Amióta a helybeli uralkodó párt a közügyek vezetését magához ragadta a könyvelmü vagyunkelzés mellett, Antunovics Mátyás iskolaszéki elnök közönyös viselkedése mellett a népoktatás annyira elhanyagoltatott, hogy mai napság az országban

les művésznőhöz, s „hallhatjuk ezüst hangja aranyos trilláit”, „Sag hagyjuk az abba, (felelte nagy mérgesen az ábrándozásra tótos dialectusával), nem tud maga valami ócska mobilia” A szép asszony boszúsága képződésemet nagyon lehangolta s mentem tovább szállást keresni. A közönség rajongva várja előadásunkat, mit holnap „Norma”-val kezdünk meg.

Szabadka, november 2. Bérletünket tegnap kezdtük „Eljegyzés a lampafény alatt” című új vígjátékkal. Bérletelőfizetésünk ezer forinttal felül van. Mindjárt osztottunk is félhavi gagét. Az idevaló közönség csak a boházokat, éneket és a borasztó szomorú darabokat szereti. Ezekkel pedig bajos leszen őket folytonosan ellátnunk, mert ezek nagy személyzetet igényelnek, mi pedig csakis Baranyinéval és Palatknival szaporodtunk. Még hozzá operánk énekkara alig áll egy pár emberből s ezek is tanulatlanok, mert drámától lettek szerződvé. Ezért is eddig „Norma” kívül nem adtunk több operát.

Szabadka, november 15. Beliczai ma még próbált velünk. Este is várjuk, — hát csak jön a hír helyette, hogy megszökött. Elvitte a társaság által rábizott bérletpénzt, s egyik-másikunk holmiját. Tölem kedvenc darabomat „Senetive marquise”-t lopta el. En mindig mondtam, hogy jellemetlen ember, de mivel nagy szája volt és alattomosan hízog chorista létere az ügyviséssel bízták meg. Szókészire nagy gyalázatot hozott ránk saisonunk elején. Nagy a bérletünk s kicsiny a „Fekete sas”-beli termünk. Kévs közönség fél el csak a bérlők mellé. Mi azonban bérletünnekekkel segítünk szaporítani a jövedelmet. En, nőm és Szerényi roskadozunk a dráma előtt. Az operatagok nem akarnak szerepet tanulni drámában, azzal mentvén magukat, hogy új operákra készülnék és ime eddig csak hármat tudtak

alig hisszük, hogy van város vagy község, amelyben a népnevelésre egy szellemi, mint erkölcsi és gazdasági szempontból ily csekély gond fordítottassék, mint nálunk.

Erős hitünk, hogy ez az állapot soká nem tarthat, hiszen maga a Belügyminiszter a legutóbbi időben az egész ország előtt kijelentette, miszerint a közegészségügy előmozdítása egyikét fogja képezni legfőbb feladatainak.

Kérdjük: lehet-e ott közegészségügyről szó, ahol szűk ovoda helyiségben, mint pl. a bajai-uti Lányi-féle ovodában 288 gyermek van beszorítva?

Vagy lehet-e közegészségügyről szó és czélszerű népoktatásról, ahol egy tanterembe, mint pl. a II. köri Róza-féle iskolába 280 gyermek van betömve? — stb.

Ha Szabadka város törvényhatósága és iskolaszéki elnöke számos fölmerült panasz és kérelem dacára semmiféle intézkedést nem tesz, azt hisszük nem azért van a kormány közege, a kerületi taufelügyelő, hogy a közvetlen tapasztalatot alapuló eme vizsgáló állapotokat épp oly könnyen vegye és nézze, mint a törvényhatóság és az iskolaszék elnöke.

Mi a lehető legjobb akaratot és erélyt tütelezzük fel Czirfusz Ferenc kir. taufelügyelő urban s hisszük, hogy ezen káros és visszas állapottok beszüntetése végett a magas kormánytól a szükséges lépéseket rövid időn megfogja tenni. — De hát valamit mégis csak eszelesek ez a mi iskolaszékünk és illetve annak elnöke?

Igenis eszelesek, kortes politikát üz. A tanító és tanítóőni választásokat saját párja és annak káros céljai iránt való tekintetéből ejeti meg. — Egyes állásokat törvénytelen módon tölt be, — Budanovics a népnevelés igazgatója, mint a párt fő kortesének szava a mérvadó és döntő és miként a hatóság feje a város egyéb ügyeiben, úgy ő a népnevelés ügyében megtörítés nélkül tehet mindent szabadon. Ezuttal csak néhány esetet hozunk föl a folyó évi decz. hó 8-án tartott iskolaszéki ülésből.

Antunovics Mátyás iskolaszéki elnök megnyitván az ülést, előadta, hogy a mult tanévben megürült beltéri tanítóőni állásra Vujkovic Lámics tanítóőni választott meg ugyan, de mintán ő a nevezett tanítóőnek egyenesen a beltérbe való megválasztását méltánytalan dolognak tartotta, oda Budanovics Sturez Juszt — a mostani igazgatóőnt — helyettesítette s kéri az iskolaszéket, hogy nevezettet ott védlegesítse.

Bedzsula iskolaszéki tag kifogásolta az elnök eme törvénytelen eljárását s miután e tárgyban irásbeli indítványt tett, kéri azt felolvastatni. Az indítvány tartalma ez:

„Tekintetes iskolaszék! Miután még a mult évben megürült beltéri tanítóőni állás nincsen rendszeresen betöltve, habár ez idő szerint ott Budanovics Antalné van alkalmazva, de hogy ki által s miként, arról az iskolaszéknek hivatalos tudomása aligha van. Bátorkodom indítványozni, miszerint a beltéri leány osztályra az iskolaszék épp úgy, miként a beltéri I. és V. fosztályoknál tette, választás által s véglegesen alkalmaz-

zon tanítóőnt, hogy így a tanító-testülettel szemben a méltányosság az iskolaszék tagjaival szemben ezek jogai kellő figyelembe részesíttessenek.

A felolvasás megtörténte után elnök elmondta, hogy neki mint elnöknek joga volt az áthelyezéshez s hogy csak most nem előbb adta elő intézkedését, annak oka elfoglaltságában (?) keresendő, amely miatt elfeledte értesíteni az iskolaszéket!

Indítványozó ezután polemizál az elnökkel s kijelenti, hogy habár a helyettesítés elrendeléséhez joga is van, de az előfizetés nem tartozik hatáskörébe, itt pedig előléptetésről van szó, a mit eléggé bizonyít az elnök korteskedése Budanovicsné mellett s mert az nem sikerült, önhatalmulag nyult ezen helyettesítési eszközöz, kijelenti egyszerűs mind, hogy itt minden személyre külön eljárást, külön törvényt alkalmaznak, amely nem egyéb, mint kijátszója a jogos és méltányos kiváltnaknak s az iskolaszék jogainak megcsorbítása.

Az indítvány Mamuzsits polgármester jelentésének befolyása alatt, szótöbbséggel elvetett. Budanovicsné tehát végleg a beltérbe helyeztetett, oly egyének szavazatai következtében (ugyanis 12 v. 13 iskolaszéki tag volt jelen a bunyevácok közül, kik magyarált alig tudnak), akik az indítványt nem is érthették.

Ezután Németh M. bizottsági tag beadványa került szönyegre s a közigazgatási bizottság által reá vonatkozó határozat felolvasása, mely kimondja, hogy ezután a népoktatási igazgatónak semmi körülmények között (még jöteknöz czéla sem) szabad pénzt gyűjtenie a beiratások alkalmával.

Erre Budanovics igazgató kijelenti, hogy ő a szülőktől pénzt nem kért, megmondta, hogy beiratási díj nincs s ők mégis adományoztak, ő a begyűlt adományokat 18 frotot, az erdélyi közművelődési egyesületnek küldötte. (Hátha több volt 18 frotnál?)

Ezután a közigazgatási bizottság azon átiratára került a sor, mely számon kéri a p. iskolaigazgatóőnt, hogy mily jogon szedi ő a beiratási díjakat?

Takács igazgató erre körülményesen előadta, mi alapon szedte a díjakat s mire fordította azokat. — Az iskolaszék ezután oda utasítja az igazgatót, hogy e tárgyban nyilatkozzát irásban adja be.

Ezután Bedzsula iskolaszéki tag 2 irásbeli indítványt adott be, az első arra mutatkozott, hogy „a jegyzőkönyvek vagy az iskolaszék, vagy a kiküldött bizottság előtt hitelesíttessenek.”

Ez alapos indokokkal támogatott indítvány ellenében Antunovics elnök helyesli az eddigi fejtelen eljárást, mely szerint a jegyzőkönyv 8 nap alatt a főtanfelügyelőhöz küldetik be hitelesítés végett.

Bedzsula zárszavávala élén újabb indokokkal támogatja indítványa helyességét. Szavazat alá bocsátatván az indítvány elfogadtatott, valamint el lett fogadva csekély módosítással a második indítványa is, melynek értelmében a jegyző ezután köteles a

Folytatás a mellékleten.

Andris a társaság első opera-énekese, továbbá Marosi és Farkas is. Ugy erősödött az opera is, dráma is ezekkel, hogy társaságunk gyenge kerékü kocsiján több leszen a podgyász, mert csak a bort kedvelők szaporodtak. Most már számunk miatt Szabadka nem panaszkodhatik, mint eleinte, pedig mikor még kevesebben voltunk, jobban mentek darabjaink.

1846. Szabadka, január 3. A kórtoltság végére is van itélő esze s ha pótolja a színészetet, kíván élvezetét is. Tegnap este a „Harminczéves Kártyást” adtuk s minket és Egedit kivéve, kik mindhárman csak kis szerepeket játszottunk, — az egészet kiakarta fütülni a botrányosan készületlen hanyagsáért, mely társaságunkon a felszaporodás óta általános elharapódzott. E botrány igen zokon esett s igen tanulságos volt mindnyájunknak, még talán a hibásoknak is, talán majd szerkenti fogja őket is, mert ma már csakugyan jobban ment a „Két pisztoly” előadása. Új darabokat nem igen adhattunk, — bár most már eléggé bírnak, miután az eredeti színírodalom szép lendületnek indult és fiatal nagy tehetségek tűnnek fel e téren, kikhez nagy reményeket köthetünk, mint Czakó Zsigmond. De az énekesek egyáltalában csak operát akarnak tanulni s mi még sem vagyunk annyian, hogy őket a drámából kihagyhatnánk, különösen Egedit, ki a drámában első szerelmesünk, az operában pedig hőstenor s így nélkülözhetetlen mind a két generben. Még jó, hogy a közönség az ismétléseket meg nem unja s folyvást látogatja színházunkat, bár a mult hóban a legkevesebbet, tudniillik hat és háromnegyed tizedet kerestünk, de ennek különben nem is egészen az oka, mintha a pártfogás csökkent volna.

Folytatás a mellékleten.

Szabadka, december 26. Megjött Kovács

meghívókra kitenni, illetve azokon jelezni az ülésen előforduló tárgyakat.

Végül a népközlői igazgató Budanovics Antal utolsó beadványa következett, melyben kéri az iskolaszéket, hogy engedje meg az összes népközlők tanoncainak a lefolytatását. Hogy mint indokolta a jámbor óhaját azt már aztán hallani nem lehetett, mert óriási lahota hangzott fel a jelenlévők ajkain, akik közül azután a komolyabbak távoztak, a bennmaradottak pedig önmaguknak lármáztak, kiabáltak s az ülés anélkül, hogy az elnök feloszlatta volna, önmagától oszlott fel a tanács nem nagy épülésére.

Aki tehát egy kis fogalmat akar szerepeltetnie arról, hogyan teljesítik az arra megválasztott vezénylő férfiak a népközlők terén kötelességeiket, ez a néhány eset eléggé visszatükrözi ezeknek gondolkodását és lelkiállását.

Az isk.-széki elnökre dobja a törvényt és miniszteri rendeleteket saját feje után és szokásos kortes politikáját úgyze halmozza a törvénytelenségeket rákásra.

A népközlői igazgató pedig, ahelyett, hogy városunk és a haza reményeinek okos kikapcsolásáról tenne indítványokat és akár erkölcsi, akár szellemi szempontból akarna megörökíteni a jövő nemzedéknek, egyszerűen fényképezésben keresi nevének megörökítését. X.

Szinészet.

Szereklétek: december hó 14-én «Háztertek», decz. 15-én «Kerekes András», decz. 16-án «Trapezunti hercegnő», decz. 17-én «Karácsony estjén» és «A vak tengerész», decz. 18-án «A kis herceg», decz. 19-én «A haramiák».)

A helybeli színtársulat válságos állapota, a mely napról-napra mindinkább elszomorító képet nyújtott, úgy a városunk ügyeit intőző hatóságának, valamint a nagy közönség kiváló egyeseinek figyelmét és érdeklődését keltte fel.

Az állapotok tarthatlansága az ügynek gyors elintézését követelték; s azon a «Pest» városához címzett szálló dísztermében összehívott enquete igyekezett is lendíteni, a mennyiben tíz tagú bizottságot választott kezelemből, a melynek feladatává tette, hogy a közönség regeiben azonnal bérletet gyűjtsön, a mely már a folyó felbérletre is kiterjeszkedik.

A helyzet javult ugyan ezáltal némileg, de a helybeli szinészet ügye még mindig nincs biztosítva. Elvárjuk a bizottság minden egyes tagjától, hogy a hátralévő színi évad bérleteiben ügybuzgóan fog eljárni; másrészt pedig a nagy közönség szíves áldozatkészségére vagyunk bátrak hivatkozni, mely nyomasztó viszonyok között sohasem tagadta meg részvétét s nem vonta meg állereit a művelődés oltárától.

Elvárjuk továbbá a városi színi bizottságtól, hogy feladatának valódi magaslatára emelkedve, nem fog kímélni sem időt, sem fáradságot arra nézve, hogy a színé-

szek anyagi existenciáját biztosítsa s hogy Szabadkaváros műpártoló jó hírnevét továbbra is fentartsa.

Kötelezi erre a bizottságot különben a szervezeti szabályzat 10. §-a is, mely így szól:

«A színiügyi bizottságnak erkölcsi kötelességévé tétetik, hogy társadalmi uton is oda hasson, hogy az általa választott s illetőleg meghívott társulat e városban értékéhez mért fogadtatásra s olyan pártolásra találjon, mely nemcsak arra alkalmas, hogy a társulat megélhessen, de arra is, hogy a vidéki szinészet e városban virágozzék és fokozatosan művészeiből magaslatra emelkedhessenek . . . s hogy a pártfogást kiérdemlő társulat támogatása végett úgy a hatóság előtt, mint a közönség körében minden lehető elkövetésen.»

Es színiügyi bizottságunk elég fiatal és ügybuzgó taggal rendelkezik arra nézve, hogy a célt megvalósíthassa. Mindenesetre óhajandó, hogy az elnöki szék, — mely Kovacsits Agoston lemondása folytán megürült, — ép a nyomasztó viszonyok közt mielőbb oly férfival töltsék be, ki erőt és hivatást érez magában arra nézve, hogy a viharok közt sok sebet és léket kapott hajót a biztos révbe vezérelje.

De viszont elvárjuk Csóka színiigazgatótól is, — anélkül, hogy ezuttal rekrimációba bocsátkoznánk, a melyet jelenleg sem időszerűnek, sem helyén valónak nem találunk, — hogy teljes erejéből oda fog törekedni, hogy a főbb jelzett «partfogást» a társulat kiérdemelje!

Es most térjünk át a színi hét főbb mozzanataira.

Sem a «Háztertek» sem a «Kerekes András» színrehozatala nem vált a műsor előnyére. Az előbbi egy rémdráma, mely ósdiasságánál fogva is kevésbé illik a mai kerekbe; az utóbbi még vasárnapi darabnak sem vált be. Igyekezzék az igazgatóság, hamár a jelenlegi súlyos körülmények között nagyobb áldozatot nem is hozhat premiérékért, legalább olyan ismert műveket színrehozni, melyek irodalmi szempontból állanak.

A két operette közül a «Kis herceg» eléggé sikerült, míg ellenben a «Trapezunti hercegnő» különösen sok kívánni valót hagyott fenn; pedig ép ez utóbbi telt ház előtt *Ledofszky Mariska* (Zanetta) jutalomjátékául került színre. A közönség élénk tapsokkal fogadta megjelenésekor s virágkoszorú-csokor s ajándék átnyújtásával jutalmazta. Ugyancsak ki lön tüntetve ez alkalommal *Köessy Rózsa* és (Rafael), kinek szintén egy virágkoszorú is egy virágkoszorú telve selyem szövettel nyújtott át. A «Kis herceg»-ben pedig mint Parthené herceg szintén megérdemelt virágkoszort kapott.

Az operette előadásoknál a női kar személyzet, hogy mily gyönyörű, tán fölösleges ujjalag említenünk, de megjegyzés nélkül mégsem hagyhatjuk azt, hogy a kar személyzet, közül egyik-másik ép e gyönyörűség fölött, a nézőtérrel nagyon is eszre-

vető bosszankodásának helyesebben tán társakorholásának adja tanujelét. Hát kérem elég azt nekünk hallanunk és látnunk fölösleges a hibákat még kirívóbbá tenni!

Anyagilag kevésbé sikerült a másik jutalomjáték «A haramiák», mely *Sándor Emil* javára (!) került színre; pedig e jellem színésznők valóban nagyon is megérdemelték volna a tömeges részvétet. E hét különben az ő alakításainak és sikerült játékaiknak a hete volt. Különösen a «Háztertekben» (Rovatos Lázár) a «Vak tengerész»-ben (a czim szerepben) a «Haramiák»-ban (Ferenczy) valóban nélkülözhetlen színi erőnek bizonyult; ki átgondolt játékaival s lélektani alapon nyugva helyes alakításaival a közönség elismerését teljesen kiérdemelte. Persze nagy baj az is, hogy a közönségre hetenkénti két-két bérletszűnetes jutalomjáték nehezedik s ily körülmények közt gyakran éppen az érdemes s jutalomra méltó színi erők nem méltányoltatnak kellőképen. Elég volna hetenként egy-egy jutalomjáték is.

Színházi heti műsor:

December 22-én vasárnap «Sárga Csikó.» Hétfőn 23-án Serédi Sarolta assz. a kolozsvári színház volt primadonnája, a budapesti nemzeti színház tagjának egyetlen vendégjátékául «A suhancz.» Kedden, 24-én, előadás nem lesz. Szerdán, 25-én «A Toloncz» énekes népsz. Csütörtökön, 26-án «Czigánybáró.» Pénteken, «A karácsonyi angyal» tündéres énekes színmű 3 felvonásban. Szombaton, «A Daniszeffek» színmű 4 felv.

Irodalom.

Amíg él, barátja marad a «Képes Családi Lapok» című szépirodalmi, ismeretterjesztő, képes hetilapnak, aki gazdag tartalmával, gyönyörű képeivel megismerkedett. E lap előfizetési ára egész évre 6 frt, fél-évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legczélse- rűbben postautalványon intézendők, kívántra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatószámokkal.

A «Divat-Salon», e rendkívül díszes és valóban páratlan fényűzéssel kiállított divatlap legújabb füzetét örömdünetek meglepetéssel kaptuk. Meglepett bennünket az a feltűnő haladás, melyet e lap hazánk időszaki irodalmában képvisel. Eltekintve attól, hogy körülbelül 100 legváltozatosabb irányu, eredeti, legújabb divatképet «közöl», ami e füzetnek különös varázst kölcsönöz, két oly színes borítékkal találkozunk, mely a technika óriási fejlettségéről tanuskodik. Ami e füzetben különös eredeti az, hogy a toilettek oly részletességgel vannak leírva, hogy minden nő a legkönnyebben tájékozhatja magát. Ennyire sikerült divatlapot, megvalljuk, ed-

dig sem nálunk, sem a külföldön még nem láttunk a «Divat-Salon» hazánk két legkitűnőbb írója Fangué Gyujtó Izabella és Szabóné Nógáll Janka szerkeszti, kik e lap irodalmi részét önálló becsüvé teszik. Megemlítjük még Mária Dorottya főhercegnő jól sikerült arcképét, melynek helyén minden füzetben egy-egy actual s női arckép jelenik meg. A «Divat-Salon»-nak mind e mellett legnagyobb előnye, fél annyi árban kapható, mint bármely más divatlap. Ara egész évre 6 frt, fél-évre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr. Megrendelhető a «Divat-Salon» kiadóhivatalnál Budapest, V. Gizella-tér 1. sz. Olvasóinknak a legmelegebben ajánlhatjuk.

A nevelés legjobb segédeszköze a jó olvasmány. Ez olyan elismert paedagogiai elv, melyhez semmi kétség sem fér. Csak hogy a szülőknél nálunk e részt bizony meg vannak akadva, mert míg az egész apró 6—10 éves gyermekek számára igen sok jó olvasmányunk van, addig a nagyobbaknak, a 10—16 éveseknek nem igen van miből válogatniok. Ezen a hiányon segít a «Magyar Ifjuság», dr. Rudó Antal e kitűnő képes újsága, melyet a közokt. miniszterium is ajánlott, és mely éppen most, a karácsonyi számmal kezdű új — immár nyolcadik — évfolyamát. Lehet-e gyermekeinknek szebb, nemesebb, hasznosabb karácsonyi meglepetést szerezni, mint hogyha megrendeljük számukra e hírlapot? Bizonyosan nem. Rendeljük meg rögtön és az első szám már ott fog ékeskedni a karácsonyfa alatt, benne Daudet egy remek ifjusági elbeszéléssel, melyet nagyon szép képek díszítenek, Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának leírásával. Mikszáth egy történelmi vázlatával és meg sok egyéb jól megválogatott apró dologgal: talányokkal, adomákkal, hasznos tudnivalókkal stb. stb. — A lap olcsó: negyedévre 1 frt 50 kr., mely összeg a kiadóhivatalba. Budapest, Gizella-tér 1. küldendő.

Mikszáth Kálmán hírneves írónk a karácsonyi ünnepekre a gyermekvilágot is meglepte. «Vig órák a kis gyermekek számára» cím alatt egy igen elegáns könyvet bocsáj- tott a könyvpiacra, mely élénk kis versei és gyönyörűen színezett képeivel elragadja nemcsak az apró nemzedéket, de még a felnőtteket is. Karácsonyi ajándéknak igen alkalmas s a könnvkiadó «Légrády testvérek» budapesti jönevű cégnek is büszkeségére válik. Ara 1 frt 80 kr., ajánljuk a szülőknél kiváló figyelmébe a küszöbön álló karácsonyest alkalmából.

Flammarion legújabb műve magyarul. A francziák ragyogó tollú írójának, Flammarion Camillenek «Uranie» cím alatt legutóbb megjelent s magasan szárnyaló fantázia, melyreható tudomány és gyönyörű költői nyelvezet által egyaránt kiváló műve, mely Franciaországban oly szenzációs hatást ért el, már legközelebb a magyar könyvpiacra is meg fog jellelni. Légrády testvérek siettek megnyerni a magyar nyelvű kiadás jogát s gondoskodtak róla, hogy a magyar Uranie

hanem felszaporodásunk. Többekkel jöttem már jó ismeretségbe Szabadkán, de legtöbb szabad időmet Mihó Klós barátommal s földimmel töltöm, kinek nagy könyvkereskedése lévén Szabadkán, nekem minden új könyvet kölcsön ad.

Szabadka, január 19. A budai német színiigazgató megbukott s a tanács magyar társaságnak szándékozik átadni a színházat, mi végre a jövő hó 8-ik napjár. csőd van hirdetve. Az igazán szép lenne s nagy haladás volna nemzetiségi tekintetben, ha a német előadás Budapestba is befészkelhetné magát a magyar szinészet és segiténé azt magyarosodásában. Ezen kapva kaptuk mi is es elhatároztuk, hogy folyamodni fogunk érte mi is. — Mi ugyanis annál több joggal várunk erre más társaságok felett, minthogy nekünk operának is van s ez pedig nagy előny az idegen ajkuakra. Nemcsak társaságunkra, de magamra nézve is jó volna, ha véget látnánk a vándorlásnak, főképp gyermekem neveltetése miatt, ki bárha elmúlt het éves, mégsem volt feléves otthona.

Szabadka, február 6. Olivastam a hírlapban, hogy a budai tanács színházat gróf Radaimak, mint az országos nemzeti színház főigazgatójának szándékozik rendelkezése alá bocsátani s így mi elestünk tőle, de én irtam odajuthatásom végett a pesti directióhoz.

Szabadka, február 17. Budától elestünk. A tanács szépen kipoétázta Rádayt. Addig mutogatta a tanács nemzetiségét, míg végre is átadta a színházat Michl lakatosnak, mint a megbukott német igazgató hitelezőjének s a nagy szílnék, melyre az egész ország figyelmét irányítja, az lett a vége, hogy a nemzetiségnek nyakára vert Michl kalapácsával. Igazgatóinknak igen bántja ambíciójukat az, hogy én nőmmel nem veszek részt az ő operájokban s azért mégis kedvel bennünket a közönség, mit saponkint bebizonyít, de különösen látható volt ez jutalomjátékunk

alkalmával, ami jobban ütött ki, mint akár-melyik operát primadonnának a legnagyobb operája, azért szép szerével túl akarnak rajtunk adni, s már komikust is kerestek helyemre, de a közönség figyelmzetésére jobbnak látták a dolgot abbanhagyni. Ez magában véve csekélység ugyan, de önrézetes embernek mégis fáj az ily alattomos árnykodás. Miután látom, hogy dacára annak, hogy e társaság operatársaságnak nevezi magát, csak a drámával lehet biz ezt fenntartani, s akárhányszor megtörténik operai előadások, hogy egyik vagy másik operai tag csekély rekedtsége végett is, nem mehet az opera, akkor csak küldenek hozzá, hogy gondoskodjani drámáról, még pedig úgy, hogy az operai tagok mentek legyennek tőle, akkor aztán tessék előállni, néha délután 4—5 órakor, még sem volt soha fennakadás a drámával, még akkor sem, mikor csak én, nőm és Szerbényi hárman voltunk drámai színészek. Még három személylyel is képes voltam rögtönözve előadást tartani, mind e mellett kettős iparkodásom és szorgalmam mellett sem vagyok képes a társaság érdekeit fenntartani, sem az igazgatók tetszését megnyerni. Mással felényi dologgal többet tehetnék, de itt az opera csak hátrányára van a szinészetnek, mert maga az opera is tökéletlen, mert csak kontárkodás az előadásuk ily csekély erővel mint itt vannak, a drámára pedig lealázó, mivel háttérbe szorítja s haladását gátolja.

Szabadka, február 21. Igazgatóságunknak — melynek tehetsége és akarata Gócsnéban összpontosul — azon boldog gondolatra jött, hogy Szabadkát most, midőn legjobban megy dolgunk, elhagyjuk, pedig csak még most jönnek a bőjti unalmas napok, melyeken sehová sem tud menni, mint színházba e vigadni szerető szabadkainép. De hiába Gócsné faszchéba jött a másik énekesnővel, Baranyinéval, s a közönség bizonyosan na-

gyobb részben hajlik Baranyinéhoz, tehát e végett el kell hagyni Szabadkát. Ennek okvetlen ellenszegültem volna, ha ma meg nem jön Szegedről az engedély, s így bizom hogy bőjtre még nagyobb közönség elébe léphetünk, hol a dráma is inkább becsülésben részesül mint az opera, annyival is inkább, mivelhogy egyik énekesnőnk tőlünk elmaradván, bizony egy énekesnővel nem sokra lehet vinni és így a dráma okvetlen előnybe fog jönni, nekem pedig ez a fő óhajtamom. Abban is előnyös ez átköltözés, hogy Szegeden közel leszek Halashoz, hová elvonulhatok, ha baj találna lenni.

Szabadka, február 23. Ma Chiabainé és Szathmári Dani vendégem volt Bajáról. Chiabainé fel is akart lépni mint védég, de Gócsné ellenszegült, tartván attól, hogy minden drámai dicsőségére tönkre silányul mellette. Chiabainé addig nem hagyott békét, míg meg nem ígertem, hogy husvét után újra velök fogok pályázni. Igazán jobban meg is untam Gócsné directióját, mint Chiabainét, mert habár úgy az egyik, mint a másik uralma nem valami dicséretre méltó, de Chiabainé mégis jobban tűrhető, miután ő több műveltséggel bír s a dráma érdekében erőszakoskodik s nem is oly szarnok fejedelmű módjára osztogatja kegyeit, mint a szeszélyes Gócsné, kinek legkedvesebb emberének is félni kell, hogy holnap már kiesik a kegykörből és szerződése dacára rögtön elcsapatik. Chiabainéknál szerződésünk sem volt soha, még sem kellett soha effélé- től tartani, ott soha senkit a társaság beleegyezése nélkül el nem fogadtunk, de el sem bocsátottunk. Ezek végett én csak még Szegedre fogok a Gócsné-féle társasággal menni s ott bevégezdem velök kötött szerződésemet idejét, minthogy reméllem, hogy eltölthetjük az időt Szegeden husvétig.

Szabadka, május 3. Kilyényitől keser- vesen lehetett Baján az utraváló előleget

kicsikarni, mert csak neki van pénze, Chiabainak sohasem is volt. En nem vártam be a küzdelmeket, hanem jóbarátomat Szöllősit kisegítve adóságából, tegnap vele együtt megindultam hetivásáros kocsiikkal s ma reggelre Szabadkára értem, hol Mihó Miklós barátom már kész szállással és kitűnő ebéddel várt.

Szabadka, május 11. Bizony mi a drámával nem igen boldogulunk Szabadkán, mit némelyek annak tulajdonitanak, hogy Gócsné átjövén első előadásunkra Szegedről, a közönséget lebeszélte volna, de az nem valószínű, mert éppen azok járnak leginkább színházba, kik a télen Gócsné erősen pártfogolták. En e részvétlenséget onnan származtatol, hogy a közönséget eléggé kimeríté a téli színtársulat, s hogy mi nagyon hamar jöttünk vissza. Befolyással van aztán az is, hogy a szabadkai lakosság a mint megjön a tavasz, kitékarodik a tanyára mezei munkára. Szegény és gazdag kivétel nélkül földje műveléséből élvén, nyáron csak vásárkor jön be a városba néhány órára.

Szabadka, május 19. Miután a színtermet melegnek találták — arénát építettünk és itt a Czako által fordított hatásos színművet, a «Mari»-t adtuk, hat bankóforintunk maradt jövedelemül.

Halas, május 25. Tegnap végre betejtük Szabadkán sovány jövedelmű előadásainkat, mire Kilyényi szokása szerint jól kiveszekedte magát társaságával s kiadta három hét alatt keresett 27 frtomot s kimondotta, hogy kész a társulatot kimozdítani a szabadkai nyomorból s elszállíttatja Szegedre, ha ott két jutalomjátékot ad át eddigi járandóságaihoz. Tehát csak az a kedvezőtlen kilátás várt ránk, amiben Szabadkán sanylettünk. En haza jöttem az elől ma szüleinhez.»

a franciaéhoz hasonló díszes kiállításban — a francia kiadás nagyszámú eredeti rajzaival — már karácsonyra elkészüljön. A magyar kiadás e szerint meg fog előzni minden már nyelvű kiadást. Előre is felhívjuk rá t. olvasóink figyelmét.

Karácsonykor.

Az angyaljárás ideje beköszöntött. Még nem is virrad s a gyermeknépesség már susog az ágyban. Álmodozik az angyalokról. Azt álmodják, hogy az ablak körül repdes, s a jobb kezében tart egy nagy karácsonyfát, a bal kezében egy vesszőt. Nem mernek szólani, nehogy elröpüljön. Nem mernek hibázni, nehogy a vesszőt hozza be. Kis kezek összekulcsolódik s imádkoznak, hogy csak jöjjön már s hozzon nekik aranyos diót, mogyorót, új ruhát, puskát, lovat, kocsit, kicsiny babát és sok mindenfélét a száz gyermektől ragyogó szép karácsonyfán. Milyen boldogok a kedves kis teremtések.

Beh jó, hogy jön az a karácsony... A szülők megértik a gyermekek álmát s egyszer ők is csak látni kezdik, hogy megindultak az angyalok, úgy törődnek, tépelődnek, hogy mi legyen azon a karácsonyfán. Még a szegény ember is szerez egy pár csizmát, új ruháskát gyermekének karácson reggelére, hogy majd a hidegben ne fázék meg, s hogy ő is boldog legyen. Ezen az ünnepen az édes otthon lágy ölében minden embernek van egy kevés öröme. egy kis boldogsága.

Kivánjuk, hogy t. olvasóinknak is legyen vig karácsonyuk. Hogy örömeiket némileg fokozzuk, s hogy karácsonyi szórakozásukhoz mi is járuljunk valamivel, berendeztük a „Karácsonyi csarnok”-ot, vegyék ezt oly jó szívvél, a miként mi adjuk s teljék örömük benne.

Boldog, szép karácsonyt kívánunk.
A szerkesztőség

A falu bolondja.

Téli estén a kakukkos
Már előre jár,
Csillogó havon sikamlik
Játszi holdsugár.
Jól befűtött kis szobában
Pisla mécs körül
A fonónak ifju népe
Dalra folhevül.
Zajg a jó kedv, tréfa váltja
A vidám danát,
Pörg a rokka s lesve nézi
A legény, a lány meg örzi
Hulló orsóját.

— Hallga, hallga! . . .
Mintha künn a zúgó szélbe
Egy-egy örült rémszészede
Bekialtana! . . .

Benn a jó meleg szobában,
A vidámság mámorában
Hangzik vig dana.
Zajg a jókedv, tréfa váltja
A vidám danát,
Pörg a rokka s lesve nézi
A legény, a lány meg örzi
Hulló orsóját.

Szól egy kis lány: „Pörke néni,
Mondjon egy mesét!”
„Halljuk, halljuk!” zúgja rá a
Kis nép szerteszét.
Ősz anyóka a zugolyban
Kettőt is köhent
S rokkáján végig simítja
A dús szőszke lent.
Ünnepélyes csendre várva
Kezdi: Nem mese
Az, amit most elbeszéltek
Három hív, de árva lélek
Bús története.”

„Veres felhők mögé járt a nap, ha leszál,
Akkor is háborút jelentett ez s halált.
Szabadságért vüvtek, ment há: minden legény,
Együtt táborozott a gazdag és szegény.

„Megyek édes anyám, hi a haza, megyek!”
Mondja szülőjének az egyetlen gyerek.
„Megyek, szép kedvesem, de szívem meg-
hozom,
Egymásé s boldogok leszünk mindenkoron.”

„Senkim tekivüled” sir a szegény anya;
„Boldogságom te vagy” zokog menyasszonya,
„Mindenetek lesztek, szívem visszahozom,
Ott találkozunk a fűzes domboldalon.”

Szegény özvegy asszony, nyugtalan az álma,
Mintha mindig véres angyalokat látna;
A leány meg mintha koszorukat fonna,
De nem a fejére, — egy sötét halomra.

Véres csatát vivott a hős magyar sereg,
Sebében összerogy az a vitéz gyerek;
Pajtására borul és csak arra kéri:
Végző óhaját teljesítse neki.

Keresse föl anyját, de hogy veszély érte,
Ne mondja, mert szíve meghasadna érte,
Mátékája meg várja ott a domb oldalon,
Siet, ott lesz, mire virágozik a halom.”

„Pörke néni!” közbe szól egy
Barna kis leány, —
„Nem tudom, de mintha félnék,
Mert sajnálom ám!”
Pörg a rokka, ám a jó kedv
Messze, messze száll,
Egy-egy kis leány kezén az
Orsó is megáll.

S mintha künn a zúgó szélbe
Egy-egy szenvedő nyögése
Besóhajtana . . .

„Halljuk, halljuk Pörke néni,
Pörke néni vesse végit,
Mül az éjszaka!”

„Nos tehát vége lett a nagy háborúnak,
Vo t helye száz szívben bána nak és búna.
A hirt — falában bár — a pajtás meghozta,
Hitegető szókkal még meg is toldotta.

Reggel alkonyatkor megy az édesanya,
A fűzes dombra ki és megy a hű ara;
Virágot ültetnek, koszorukat fonnak,
— Nem jön a fiu, bár vége a tavasznak.

Mult a nyár is, hullott levele a fának,
Szegény édesanyját megölte a bánat.
Oda temették a halom oldalába,
Hogyha megjön fia, sirjat ott találja.

Magduska, tudjátok, az a szegény öreg,
— Falu bolondjának híják az emberek,
Most is minden este kijár a halomra,
Mivel ő az a hű, folyton váró ara.

Beszéli, ugy-e, hogy megjött völégénye,
Hogy azért jár este a halom tövébe,
Minden éjjel együtt vannak, látja őtet.
A sir nem választja el a szeretőket.”

All a rokka, a leányok
Ajkán nincs dana.

Mintha künn a zúgó szélbe
Egy-egy szenvedő nyögése
Besóhajtana . . .

Farkas Antal.

Az ezüst haju nő.

Irtá: Kovássy Elemér.

Először voltam távol falumból a városban,
először voltam színházban is, hová gyermekkor barátom a falumbeli jegyzóm fia vitt el.

Szemeim kápráztak a meg nem szokott fénytől, arczom tűzben égett az izgatottság miatt, melyet e gondolatra éreztem: „Istene, mi mindent fogok én most látni?”

Azonban figyelmemet csakhamar a baloldali alsó páholyok egyikében helyet foglaló nő vonta magára, akinek üde szép fiatal arca daczára, amint csodálkozva észleltem, egészen fehér haja volt. — Nem tudtam hova lenni bámulatomban: oly gyönyörű, fiatal arc és olyan ezüst-fehér haj, hogy férhet a két ellentét össze?

Sokáig szemléltém az érdekes tünényt, végre kíváncsian kérdém barátomtól: „ki az az ősz haju fiatal nő?”

Cziceroném ajkai közül futó mosolyt vettem észre, azonban a függőnyt éppen e pillanatban húzták föl, az előadás megkezdődött, barátom e miatt újra csak ennyit válaszolt: „előadás után majd elmondom történetét.”

Kíváncsiságom rendkívül fellelven költve, figyelmem megoszlott a szindarab és azon nő szemlélése között, a kinek története is van.

Az előadás véget ért, a közönség szétoszlott s én barátommal lakására siettem, aki ígéretéhez képest a feltűnő hölgyről a következőket beszélte el:

Az előttem méltán feltűnő színházbeli nő Murányi Margit, oly szép volt, hogy a görög mythos istennői akaratlanul is eszébe

jutottak az embernek, ha őt látta. — Haja, melynek színe vetekedett az ében éj sötétjével, hogy ha kibontá parányi lábacska sarkáig ért s mint sátor takarát el júnóit termetét; — vakító fehér fogsorai parányi piros ajkai közül úgy csillogtak, mintha művészileg vésett rubinba toglalt keleti gyöngyök lettek volna, fehér arczóra oly átlátszó pirt lehelt a természet pazar bőkezősége, mint amily színt sugároz vissza az éjszaki fény által csókoló jégcsarki hó. — Ha még elmondom, hogy fiuom metszésű orra volt, ives szemöldöi s hosszú selymes szempillái alól pedig fekete szempyragyogott arra a vakmerőre, aki azokba a varázserejű szemekbe nézni mert, ha hozzá teszem mind-ezekhez, hogy ez a szép test éppen oly szép, minden nemesért s jóért rajongó, de kissé szeszélyes lelket rejtett, akkor hű képét adtam annak a nőnek, kit rövid idővel ez előtt elhunyt atyja valódi amerikai rendszer szerint, szabad férfias szellemben nevelt, annak a nőnek, aki húszonkét éves kora daczára még nem tudott szeretni!

Az érette rajongó férfiak hű szerelmi vallomásait e hideg szavakkal tette semmivé: „uram ön derék ember lehet, de én nem tudnám szeretni soha.”

„Márvány szíve van” — mondanak a kikoszorázott imádók s a kiknek eszök gyözelmeskedett szívök felett, elutaztak e tündér búvköréből, a kik pedig azt remélték, hogy megnyerhetik valaha szerelmét s kezét (a mire ráadásul 100—120 ezer forint is járt), minden kedvező alkalmat megragadtak körülvenni bálványukat s követni őt, mint a holdat csillagait.

Egy szép nyári nap alkonyán, Margit háttal lovát reudelte elő s villi könnyűséggel szökölve a nyeregbe, egyedül lovagolt ki otthonából a nem messze fekvő erdőbe. — A mint a százados tölgyfák által határolt árnnyas erdei uton haladt, egy ifjut vett észre, ki csonka fatörzsön foglalt helyet s álmodozva nézte a lombok között repkedő madárkákát.

Az ifju, kire éppen azon pillanatban vetette a szép amazon éj sötét szeméit, a melyben az emelte reá korom fekete villogó szempárját, úgy nézett ki, mintha valamelyik szobrász személyes játékból vesője legszebb alkotását helyezte volna a fatörzsre, mint talpazatra. — Szabályos arca, szép metszésű szája, római jellegű orra, pöczi ny bajusza, szeszélyes idomu kalapja alól kikandikáló gesztenyebarna fürtjei, athletai szabályos termete, nem kevésbé leplek meg Margitot, mint az ifjut a nő szépsége.

„Ilyennek képelem a valódi férfit” — gondola a márványszívű leány, midőn az ifju előtt ellejtettét paripáján.

Ilyennek álmodám eszményképemet, s utógá a szép ifju, szeszélyes tekintettel nézve az amazon után.

„Tessenek, tessenek pesétálni uraim, hűltyeim! fokjág ládni nági állatseregleded, jeke s medfét, siráföt, oroszországi medfét, óriás kígyót, sokfele majmod, hienát, tikrist s állatok királyát oroszland, kinek szörnyű torkápa tukja fejt pele a világhírű állatszeliditűnő Miss Leona!”

Tessenek uraim, tessenek hűltyeim pesétálni. — Csak peléptidij nedfen krajczár, nedfen krajczár!

E czifra szavakat horihorgos cseh fickó kiabálta hatalmas állatsereglet bódéjának emelvényéről az ott ácsorgó, báméskodó emberekhez intézvén szavait, kiknek tömege csakamar utat nyitott azon társaság előtt, melynek élén a szép Margit haladt nagy-nénjével. — Elmaradhatatlan kísérei a sovány gróf Keszegh, a rövidlátó báró Daruy s még pár bolygó csillag képezte „a márványszívű” kíséretét, kinek ma az a bízár ötlete támadt, hogy a pesti és schünbruni állatkertek után ez egyszerű seregletet akarta megnézni.

A társaság belépett a függöny-ajtón, mely az állatok kalitja előtti térre vezetett.

Margit kedélyesen nevetett az apró majmok bohóságán, melyek egymásba kapaszkodtak birkózva, a szép leány által közebbök dobott. datolyákat akarván hatalmukba keríteni.

Csakhamar azonban erőteljes nő, miss Leona lépett a nézők közé s kecses mosolylyal ajkain, könnyedén hajta meg magát azok előtt. — A miss rövid fényes szövetű ruhát viselt, baljában vaktölténnyel töltött pisztolyt, jobbájában pedig hatalmas bőr korbácsot tartott.

Az imént kint kiabáló hosszú cseh most stentori hangon bent kezdé hirdetni, hogy miss Leona megjelent vakmerő mutárványait megkezdeni az oroszlanál.

A legény ezután az oroszlan hatalmas kalitja mellett levő üres ketrecz ajtáját kezdé kilakoltolni, mely ketreczből a nézők vesélyeztetése nélkül lehetett a királyi vadhoz jutni.

A szép Margitnak e pillanatban saját-ságos ötlete támadt s félhangosan így szólt

környező udvarlóihoz: „nemde uraim önök mindegyik bator férfi?”

— Igen — szóltak egyajkulag az urak, kik nem tudták hová czéloz „a márvány szívű.”

— Nos tehát — folytató, az a válasz hallatára — „miután én csak valódi férfit óhajtok férjemül, annak adom kezemet, ki e csipkekendőt kihozza nekem az oroszlan ketreczből”, ugyan e pillanatban a bájos nő illatos kis kendője ott hevert bedobva az oroszlan hatalmas lábai előtt.

A divatfy Daruy bárónak (sajátságos véletlen) éppen ekkor esett le czavikkere, mely után ugy ő, kiut a sovány Keszegh gróf jónak látták lehajolni, hogy felvegyék, mit azonban gyorsan akarván véghez vinni, hatalmasan összekocczintották fejeiket, ezen intermezzo természetesen kölcsönös bocsánatkérését igényelt (ez idő alatt el is lehetett feledni „a márvány szívű” kimondott szavait). — A többi bolygó pedig némán nézte e jelenetet anélkül, hogy valakinek közülök eszéte jutott volna a halálba rohanni. — Mindezek azonban gyorsabban történtek, mint elmondani lehet.

Margit gunyosan mosolyogva nézte le udvarlót s élesen hangszütyözva szólt: „nos uraim! ugy-e nem hallották szavaimat, különben ezt előre is tudhattam volna, mert ilyenek a mai férfiak!”

— De nem mindnyájan — szólalt meg Margit háta mögött egy érczes férfi hang, melynek tulajdonosa az éppen akkor kinyitott ketrecz ajtótl félre tova a belépni akaró miss Leonát, mielőtt az megakadályozhatta volna, a kalitba sietett s gyorsan magára huzva annak ajtáját s félretaszítva az állatok királyától őt elválasztó drót toloajót, belépett azon s bator tekintettel nézett szemközt a puszták óriásával.

Iszonyu pillanat . . .

Az oroszlan lelapult, ugrásra készült, a nézők visszafajtott lélegzettel bámulták e váratlan jelenetet. — Mindenki félti a vakmerő férfi életét, de legkivált Margit, kinek bájos arczán ezuttal a hamvas pírnak halálos sápadtság adott helyet. — Kiáltani akart, de valami vas kapocs gyanánt fogta össze torkát, hangot sem birt adni. — Oda szeretett volna rohanni, ahhoz a bator ifjuhoz, vele együtt halni meg, lábait azonban földhöz gyökereztek, mozdulni sem birt. — Kénytelen volt hangtalanul, mozdulatlanul nézni, mint fogja szétépni azt a gyönyörű bator ifjut, az erdőbeli ismeretlent, az a szörnyű állat.

Az ifju villámzó szeméit ez idő alatt nem vette le a hatalmas vadról, mely a delejes hatású szemek merev nézése következtében lelapulva maradt, a férfi folyton az állatra szegzett tekintettel hajolt le a csipkekendőért, melyet megleve, lassan vouut hátra a külső kalitba, melynek vas rácsos ajtáját csakhamar maga és az oroszlan közöste tova, a királyi vad iszonyu börgést hallatott.

A márvány szív nagyot dobbant s Margit ájultan rogyott össze, amint a vakmerő férfi átnyujtá csipke-kendőjét.

Körülbelül két hétig feküdt betegesen élet-halál között a szép leány ezután. — Betegsége ideje alatt láz álmaiban folyton azt a szörnyű jelenetet látta, melyet ő idézett elő szeszélyes ötletével.

Féltették életét. Végre azonban győzött ifju ereje, magához tért, de haja betegsége alatt elvesztette ében színét — ezüst fehér lett, megöszült.

Az orvosok állítása szerint a kiállott halálos félelem és betegség őszítették meg. — Azonban ugyilatszlik hajának ében színével együtt veszté el „márvány szívű” is, mert fél év múlva felgyógyulása után, mint boldog fiatal asszony ment nászutra Velen-czébe férjével, azzal a bator ifjuval, aki koczkára tevő életét az ő kezéért.

Jó későre járt az idő, mikor barátom befejezte a történetet. — Másnap egyedül mentem színházba, csakhogy láthassam a regényes hölgyet; ott volt, azonban oh csodák csodája, ekkor már épp oly szép fekete vala haja, aminőnek barátom állította.

Bámulva szóltam mellettem ülő ismeretlen szomszédomnak: „uram, festi az a nő ott a baloldali alsó páholyban a haját?”

— Nem-a — szólt morózusan a kérdett.

— De hisz tegnap ősz volt.

— Ah, dehogyz, csak hajporral hintette be. — És e válasz után fölénytel mosolyogva nézett le engem, az egyszerű falusit, aki nem tudtam addig, hogy hajpor létezik a világon és valótlán történetet is beszélnék az emberek, mint azt barátom tevő, felültette engem.

Eredeti bosszu.

(Karácsonyi regé.)

Még csak néhány óra és beáll a karácsonyi est, azon est, melyben a megváltó született, Kipirult arcczal áll az anyóka az

ablaknál, a népes utcára nézve, hol száz meg száz siető ember alatt a fagyott hó csikorog. Miundannyan kisebb-nagyobb csomagokkal terhelve igyekeznek hazra, hogy a „karácsonyfát“ diszítsék föl.

Czenuk nagykereskedő házában éter-mében szintén egy mindenféle csecse-becsével és viasz gyertyával felczifrázott, feldisztított karácsonyfa áll, hol a nagykereskedő gyermekei, kik a nevelőő oktatóására nem is hederítettek, izgatottan várják a következőket. Czenuk ur még iródájában, neje pedig a „karácsonyi vásáron“ van a még hányzó tárgyakat beszerzendő. Czenuk ur édes anyja — egy tisztas matróna — otthon maradt, mindazonáltal messzire, jelen otthonától százméterföldre is „kivánczozik, vissza ama kies helyiségbe, amelyben a zsidók csak annyiban törődtek a karácsonyi éjjel, amennyiben házaikat nem hagyják el félelemből, nehogy kicsapongó keresztény gyermekek által inzultáltassanak. Hogy zsidók létezzenek, kik „karácsonyfákat“ állítsanak föl, hogy a megváltó születésének éjjelét ünnepelességgel megtartsák, azt Czenuk édes anyja soha életében sem merete volna még álmolni sem és most ezen „hallatlan dolgot“ saját fiánál. saját unokáinál kellett megélnie.

Iszonyu! „De ugyan mit is törődnek mi a karácsonyi éjjel?“ — kérde magában és forró homlokát a hideg ablakhoz szorítja. Miféle örömet lelünk mi abban, hogy Krisztus született? Mondhatom nagy-szerű öröm! Istenben boldogult nagyapámnak nem volt szabad hazájának fővárosában megéjelezni, boldogult apámnak még „türelmi adót“ kellett fizetni; engemet pedig egy csinos bálból, hol völégényemmel együtt jelen-tém meg — ugyszólván kiutasítottak s min-dég csak azért történt, mert mi véletlenül zsidók lettünk. Most pedig örüljünk azon, hogy ő született! A matróna ezen monologi-zalás után, ősz fejét csóválta s az ablaktól izgatottan távozott. E perczben Czenuk csalá-d legidősebb gyermeke, a 6 éves Gyula lép a szobába. Nagyanyját meglátva, hozzá siet s megszólítja: „Nagymama, sokáig tart, a míg megjön?“ A matróna a kis fiu fekete bodor haját hátra simitva kérdi: „Hát ki jő-jön fiacskám?“ — „Ki? hát ki más, mint a kedves, édes „Kriszkindi“, ki nekem falovat és egész honvédruhát hoz!“ — „Ne feleség édes gyermekek, viszonoz a nagymama bosszusan és szigorúan, mi zsidók vagyunk és zsidók-hoz nem jön semmiéle kriszkindi!“

Az ártatlan gyermek bámulva néz okos szemével nagyanyjára. „Tehát nem kapok falovatés honvédruhát?“ — kérde kis piros száját félre bigyesztve. „Dehogy nem kapsz édes gyermekek, de nem a Jezuskától, hanem a kedves papa fogja hozni. Időközben a kis gyermek nevelőője lépett a szobába és a matróna utolsó szavait hallotta. A gyermeket a szobából kiküldé s midőn az öreg asz-zonyynal egyedül maradt, ehhez szemre-hányólag szól: „Miért rabolja ön meg a gyermek szép illúsiót?“ — Mogorván felelé a matróna: „miféle illúsió? Unokám zsidó-gyerekek és zsidógyermekek nem illúsió, ha-nem a jó nevelés kell, hogy idővel jó, tisz-tességes és haszonvető ember váljék belőle.“ — „A gyermeki illúsió ezen, ön által emli-tett végezt semmiben sem huisítja meg“, fe-lelé a nevelőő. Az öreg asszony erre még job-ban bosszankodott. — „Azt ön nem érti ked-ves kisasszony — nem akarom önt megsérteni, ön lehet igen tanult és művelt leány, de ön keresztény nő és így zsidó dogmatikus dolgokban vajmi keveset érthet. — Én ha Isten engedi, nemsokára 70 éves le-szek és mégsem értek az önök hitéből sem-mit, hogyan érthet tehát ön a mi vallásunk-ból és annak dogmáiról valamit?“

Ezen „okoskodásra“ a nevelőő nem válaszolt, miben különben is az éppen akkor a karácsonyi vásárról hazra érkezett Cze-nukné nagysága megakadályozta, a mademoi-selle tehát a nevelőőre bízott gyermekek-hez sietett. Czenukné asszony anyósával, mint az könnyen elgondolható, nem a leg-jobb viszonyban állott.

„Nyilt ellenségeskedésekre“ ugyan nem került a dolog, hanem a bigot és jámbor öreg asszony az előkelően nevelt és művelt fiatal asszonyt igen sok kellemetlenséget okozott, mivel a szombati napot és a rituális étkek készítését nem volt szabad meg-szegnie.

A fiatal asszony leveté finom bundáját és amint anyósára csak egy pillantást vetett, azonnal észre vette annak felindulását.

— Mi baja önnek ismét anyám? — kérde tőle nem éppen gyengéden.

— Hogy mi bajom? Mérgelődöm és bosszankodom! Szívem majd meg szakad, hogy ilyen miket látnom és hallanom kell!

— Ohó! Ön az ebéd alatt történt ese-tet akarja ismét feleleveníteni. A „karácsony-fát“, ezen gyermekeget nem tudja, vagy jobban mondva, nem akarja ön a fejé-ből kiverni!

— Gyermekség? Szép gyermekség, ha egy zsidó házban katolikus ünnepeket tartanak.

— Természetesen gyermekség, mert a karácsonyfa nem keresztény jellegű. Hiszen Iguáciz is mondá már önnek, hogy ez ő si német, sőt pogány szokás, mely szokás a németeknél manapság is divik még.

A francziák, olaszok és spanyolok p. o. a legjobb keresztények és mégsem ismerik a karácsonyfák felállítását és az azzal járó ajándék kiosztási szokásokat.

Itt nálunk azonban ez így van és ez t meg kell tartanunk, először a gyer-mekek kedvéért és másodsor a személyzet és cselédség miatt is.

A nevelőő keresztény, nemkülönbén a könyvelő, szakácsné és szobaleány, tehát nem szabad és nem lehet magunkat oly kislelkü-eknek és oly exclusiv természetű zsidóknak mutatni, ha a korral lépést akarunk tartani.

Az öreg asszony fejével bölintott.

— Szép, nagyon szép — szólít ironiku-san. — Tenát mert a könyvelő, a nevelőő és a cselédség katolikusok, nekünk az ő kedvükért keresztény szokásokat kell követnünk.

Kérdez csak meg a nevelőőt vagy a könyvelőt, hogy ők a mi hosszunapun-kon a mi kedvünkért bójtölnek-e?“

— Bójtölni! azt mi sem szoktuk a katolikus bójtnapokon megtartani.

— Miért mulatott azonban könyvelőnk purim ünnepe (zsidó farsang) nálunk és ve-lünk együtt? Nagyszerű! Miért ne tartana velünk, ha kap euni és inni tetszése szerint és a mellett mulait is.

— Beszélhetek ti nekem eleget. Én annál maradok, nem illő dolog, hogy zsidók karácsony fát állítsanak, és hogy ez a mi házukban is megesset; ennek azonban csak te vagy az oka, mert az én Iguácizom jó zsidó vallásu nevelésben részesült és csakis viszátkodások kikerülése végett enged a te hóbortjainak.

A fiatal asszony bosszankodva kiáltott föl: Anyám! Ne sértegesen engem; én Iguácizot nem rontottam el!

Iguáciz mióta én ismerem, mindig sza-badgondolkodásu ember volt, kérdezze csak meg, hogy hányzor használta már a szek-élyben évek óta heverő imádságokat (Talesz és Tefilen). O épp oly felvilágosodott mint én és mint gyermekeinknek majdán lenniük kell. O anyám, maradhat olyan, mint eddig volt, mert mindenki saját belátása és meg-győződése szerint élhet.

E szavak után Czenukné asszony az öreg asszony szobájából távozott A matróna magára maradt, meye után inkább sajuálat-tal, mint haraggal nézve. Egy gondolata tá-madt, melyet jól megfontolni látszék s mely hirtelen elhatározássá ért meg ősz fejében.

A könyvszekrényhez siet s azt felnyit-ván, abból reszkető kézzel valami tárgyakat vett ki, melyeket újságpapirba göngyöltve zsinórral összekötözt. Ezen néhány percznyi „műtét“ után az éterembe osont és az ott felállított karácsonyfa a ő csomagját is, a többi ott már elhelyezve volt csomagok mellé fölakasztotta. Aztan ismét visszasiétt szobájába, hol az ablak mellett szokott esti imáját végezt. — Végre este lőn! két órával később a fényárban eső éterem ajtói megnyitk. A gyönyörű, szépen és gazda-gon feldisztított karácsonyfa száz meg száz gyertyácska égett. A gyermekek örömrival-gasban törtek ki és a cselédség mindegyike köszönettel fogadta a nekik szant és átadott ajándékokot.

A fiatal házaspár szintén megajándé-kozta egymást csak az öreg asszony nem kapott semmit, mivel ő az ilyféle ostoba-ságot „kikerlte magának.“

— „Papa szól a telhetetlen kis Gyula hiszen még egy csomag lóg a fán, hát az kié?“ — Senkisen tudta, hogy kitől ered ezen ajándék, és hogy mit tartalmaz. „Ez az én ajándékom a te részre“ szólalt meg az öreg asszony, ki azon perczben a szomszéd-szobából — honnan az egész „achnet“ végig leste — kilépett.

Meglepetve és mohón pakolta ki Cze-nuk ur az anyjától éppen nem várt kará-csonyi ajándékot, melyből iszonyu megle-petésére a zsidó imádság (Talesz és Tefilen) esett ki. Czenuk ur és neje nagy zavarba jöttek, melyet csak nagy nehezen tudtak el-palástolni.

A rosz tréfa — „keresztény“ személy-zet jelenléte miatt az egész est kedélyességét elrontotta. A nagymama azonnal szobájába vonult vissza s azon este nem is mutatko-zott többé.

Megbosulta magát!

Marius.

Látogatás Jókainál.*

— Csevegés. —

„György lovag“, „Mephisto“ s a jobb létre szenderült „Szent-Mihály“ szelleme nem veszik rosz néven, ha ez egyszer kisorított őket helyükből s e lapok tisztelt olvasói megbocsátanak nekem, ha a rendes „Hét tükre“ helyett hazánk koszosur költőjénél:

* A „Képes Családi Lapok“ 51. számából.

Jókainál tett látogatásomat írom le e sorok-ban, amely látogatás nagyon közelről érde-keket mindenkit, aki lapunk nagy családjának barát és ismerős köréhez tartozik.

Bízony, bizony gimnázista koromban, a győri benzészek iskolájának padjában, midőn még csak egy suttyomban olvasgat-tam Jókai regényeit, még álmolni se mer-tem volna, hogy én valaha színről-színre fog-on látni, sőt mi több: meg is látogatom a nagy író.

De hát a sors kereke össze-vissza hányja az embereket s így engem is, mint szerény vidéki prókátort egyszerre csak a fővárosba röpített s én csakhamar az írók és művészek együletében néhány év előtt a Strausz tiszteletére rendezett estélyen nem-csak beszélni, de még táncolni is láttam a bájos Ligeti Irmával Jókait s ahhoz a viha-ros éljenhez, amely e táncot kísérté, ma-gam is szívvel-lélekkel hozzájárultam és há-lát adtam a gondviselésnek, hogy ezt is megérttem, hogy ifjúkori vágyaim első része beteljesült. S a második része? . . . itt Brankovics György Barátom vállalkozott a gondviselés szerepére, aki az első havas reggelen azzal állított be hozzám, hogy:

— Uram, uram, kiadó uram! A „Ké-pes Családi Lapok“ már két év óta képezik a tulajdonodat s én még soha sem ejtettem ki azt a szót, hogy: „kell!“ most azonban határozottan kijelentem, hogy én az 1890-ik évtolyamnak első számát Jókai regénye nél-kül meg nem szerkesztem, Jókai nekem minden áron kell!

Hogy e lapok tisztelt olvasói tisztában legyenek egy szerkesztő „kell“-jének a fon-tosságával és jelentőségével, megsgom önök-nek, hogy ez éppen anyyi, mint mikor a kedves feleség ajkáról hangzik el.

A téli kabátba bujni s a kalap utár-nyulni egy percz müve volt s csak az ut-czán jutott eszembe, hogy hiszen azt se tu-dom hol lakik Jókai. Szereacsémre az Aud-rácssy-ut szögletű Komócsy József poétába ütköztem s ez utbaigazított ugyan, de bizal-masam meg is sugta, hogy Jókaihoz hiába fáradozok, mert az 1890-ben megírtak mú-veit már 1880-ban előre biztosították maguk számára a lap- és könyvkiadók.

Ez ugyan hideg zuhanyként hatott reám, pedig ugyis hideg volt a légáramlat, de tülemben csegett meg mindig szerkesz-tőmnek „kell“-je s én a Jókai előszobájába léptem be elszántan. Négy-öt urat találtam már ott, lap- és könyvkiadó volt valamennyi s hosszúra nyult arczczal távozott vala-mennyi.

Végre rám került a sor. Szemben áll-lottam azzal a jóságos arczczal, rám tekin-tettek azok a szelid rokonsz-nves szemek, amelyekből én reményt merítve, jövetelem czélját s kérelmemet előadtam.

Ah! Komócsynak igaza volt! Jókai hangja barátságos, meggyerő, de a válasz leverő vala!

— Kész kéziratom nincs. Regényírásra nem vállalkozhatom, mert igen, igen el va-gyok foglalva.

— De nagyságos uram! — iparkod-tam őt szerkesztőm „kell“-jére gondolva, kapacitálui. — A „Képes Családi Lapok“ újévi száma Jókai Mór neve nélkül csak nem jelenhet meg. Ezt csak beméltóztatik látni!

— Nono — válaszolá ő — csak ne oly tüzesen kedves barátom, én sem fogok örökké élni!

— A haza nevében kérem! — kiál-tám lelkesülten — ne gondoljon a halálra, amely ellen különben is már biztosította hallhatatlansága s így én ismételve regényt kérek.

Meglesz, meglesz — felelé mosolyogva — de hogy mikor, azt meghatározni nem tudom. Talán az év folyamában, talán, de most nem lehet!

A „talán“ mindig tövisként hatott reám, de most kétszeresen éreztem a szurását s szomorúan elbucsúztam. Utközben csak az a gondolat vigasztalt, hogy az én szerkesztőm „kell“-jénél mégis csak nagyobb ur a „nem lehet!“ Szinte örültem neki, miként fog az én Brankovics barátom a „nem lehet“ alatt összerokadni! És . . .

Nem roskadt össze kérem, még csak csüggedés se mutatkozott az arczán, leült nyugodtan az íróasztalhoz, írt Jókainak egy szép levelet s csodák csodája, már harmad-napra kezeink közt volt Jókai legújabb „Kassai Dániel“ című regényének az eleje, a következő szellemes sorok kíséretében Tisztelt barátom!

Andrássy Gyulától hallottam, hogy igérni nehéz, megtartani már könnyű: ezért én is sietek valami könnyű munkával beváltani a nehezen tett ígéretet. Rövid időn küldöm a folytatást.

Szives üdvözzel maradok Bpest. 1889. 5./12.

igaz hive Jókai Mór.

Ime lapunk tisztelt olvasói, így jutót-tunk mi s így jutnak 1890. évi január hó

1-én önök is lapunk hasábjain Jókai Mór egy eredeti regényéhez, melynek már a kez-detén is véghetetlen józút kaczagtunk mi s a mely valóságos élvezetet fog nyújtani önök-nek is.

Én pedig életem legszebb napjai közé számítom azt a napot, midőn Jókait a saját otthonában láttam s jövőben még nagyobb respektusom lesz a szerkesztő „kell“-je előtt!

Dr. Murányi Ármn.

Juhász órák.

Sok avatott és avatlan kéz is irt már a „pásztor órák“-ról, versben és prózában; én a „juhász órákat“ szeretném megénekelni. Nem valami idylli jelenetekről lesz itt szó, hanem csak egy-két érdekes, tipikus alakot akarok bemutatni a puszták fiaiból.

A kávi csárdában, Pestmegyében történt a következő eset:

Két juhász egy fél akó borba fogadott, hogy vaskampós botjaikkal addig ütik majd egymás fejét, amig az egyik nem mondja, hogy — elég! Aki is aztán, mint vesztés fél fizeti a fél akó bor árát. Hogy mindket-tőjüket már az első ös-zecsapásnál elbori-totta a vér, azt nagyon természetesnek fogja találni mindenki, aki a juhászbót argumen-táló képességét elismeri.

Mik ezekhez képest az új — mexikói önkorbácsolók?

Egy másik, igen érdekes esetet Gulner Gyula barátom beszélt el, aki szemtanuja volt a következő történetnek.

Gulner amellett, hogy az országyülésnek igen tehetséges és tevékeny tagja, — mint jó gazda is el van ismerve. — Egy alkal-mmal, midőn gazdasága körül volt elfog-lalva és egyik majorjából a másikba hajta-tott, utja egy birkaakol mellett vezetett el. — Közel érve ahhoz, az egyik sarokból fűt-oszlopot látott felemelkedni — és midőn még közelebb jött, a füstölő sarokból fűdalmas nyögést hallott. — Valami szerencsétlenséget sejtve, hirtelen leugrott a kocsirol és besie-tett az akolba. — Megjédt, vagy jobban mondva elszőrnyedt a látványtól, mely eléje tárult! — Két juhász ült ott, egy hosszú vas-darabot tüzesítve és egymást kölcsönösen sü-tögetve.

Megbotránkozva e barbarismuson kér-dezte a földes ur embereitől, hogy mit cse-lekszenek? mire, az éppen „mütét“ alatt lévő juhász azt felelte, hogy: „Hát nagysá-gos uram szoktatjuk magunkat ehhez, hogy ha a zsandárok „bevisznek, vagy valami!“

Hogy mit értett ez alatt a „vagy va-lami“ alatt a sütetgetett, azt a zsandárok bánásmódjáról keringő hírek után, mindenk megfogja érteni.

Azt hiszem nem mondok nagyot, ha azt állítom, ha az amerikai önkorbácsolók ezekhez a „juhász órák“-hoz képest, igazán pásztor órákat élnek!

Hogy mennyire tompák, vagy mondjuk — edzetek a juhászok idegei, — milyen könnyedén türik el a legaagyobb testi fájdalmat is, az előbbi esetenken kívül még a következő is illusztrálja.

A vadász elől „plezurosán“ menekülő nyulat elfogni, igazi szenvedélye a juhász-nak. — Egy ilyen szerencsétlen, három láb-on biczegő taptifüles után iramodott három juhász. — A szegény, nyomorult állat végső kétségbeesésében egy tanyának tartott. — A juhászok lélekszakadva utána, észre sem véve, hogy egyszerre csak ketten maradtak az üldözők. — Harmadik társukat elnyelte a föld.

Mikor a nyul már megvult, elindult a két juhász a zsákmánnyal, eltűnt társuk fel-keresésére.

Hosszu kutatás után reá is akadtak, egy üres veremben. — A szerencsétlent si-ralmas helyzetben találták. — Nyul-üldözési mániája annyira elvakította, hogy nem látta a vermet és így esett meg a baj, hogy bele-zuhan és azon még nagyobb baj, hogy bele-zuhanva — lábát törte. — Társai ijedten kérdezték:

„Az Istenért, mi bajod?“ És a láb tör-ött a verem fenekéről, nyögve e kérdéssel felelt:

„Megvan-e a nyul?“ — Csigavér!

Dr. Szöke.

Törvénszéki csarnok.

(A Geiger-féle fertálymillió lopás.)

Ez a rég huzódó tengeri kigyó elért a végtárgyalási terem ajtajáig s ott megkapta az első fejsze csapást, itélet alakjában. A Geiger ügy összesített egy csapat más bűn-ügyet s ezekkel együtt véglegzetett.

A tárgyalás 18 napot vett igénybe s 22 vádott szerepelt, de elítélte csak 16 lett s akiket főbünyöseknek hittek, azok felmen-tettek.

Az ítélet a büntetés kiszabásánál így intézkedik:

A Geiger-féle negyedmillió ellopásában részt vett tettesek közül ugyanis Vucsetich Imre, 7 lopás büntetése, 1 lopás büntetésének kísérlete, 1 lopás vétségében való részesség, 1 őrgazdaság vétsége, 2 rendbeli közokirat hamisítás büntetése, 3 rendbeli hamis közokirat tudatos használatának büntetése és 1 közbiztonság elleni kihágás miatt össz büntetésül 10 évi fegyházra, melyből 10 hó kitöltöttnek vétetett és 10 évi hivatalvesztésre.

Madaczkai Antal pedig 3 lopás (ezek közt a Geiger-lopás) büntetése miatt 6 évi fegyházra, melyből 6 hó kitöltöttnek vétetett és 6 évi hivatalvesztésre ítéltetett, ellenben az ugyanezen lopás miatt vádolt Juhász Zsigmond János és Juhász Zsigmond Mihály és Madaczkai Antalnét fölmentetett, a szükségesben levő és főbújtóként szerepelt Maczonka Györgyné ellen az eljárás, annak kérekerültéig függőben hagyott, a szintén tettesként közreműködött Maczankó János pedig a tett elkövetése után nemsokára elhalálozván, elene az eljárás meg sem indított.

Az ellopott negyedmillióból Vucsetichnek osztályrészt jutott 22,000 forint elrejtő Törköly Vera 4 őrgazdaság és hamis közokirat tudatos használata miatt 5 évi börtönrre, melyből 1 év kitöltöttnek vétetett és 5 évi hivatalvesztésre; a zsákmány elrablásába közreműködött Csonka Balint 1 rablás és 1 lopás büntetése miatt 12 évi fegyházra, melyből 8 hónap kitöltöttnek vétetett és 10 évi hivatalvesztésre;

Korhecz János 1 rablás és 1 könnyű testi sértés vétsége miatt 8 évi fegyházra, melyből 1 év kitöltöttnek vétetett, 20 frt pénzbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre.

Faragó József 1 rablás, 1 lopás büntetése és 1 lopás vétsége miatt 5 évi fegyházra, melyből 1 év kitöltöttnek vétetett és 5 évi hivatalvesztésre;

Lövy Jakab, aki a rabolt pénz fölvaltását eszközölte őrgazdaság büntetése miatt 2 és fél évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre;

Balázs Bartus őrgazdaság és bűnpártolás miatt 4 évi börtönrre, melyből fél év kitöltöttnek vétetett és 5 évi hivatalvesztésre;

Braun Kati pedig őrgazdaság büntetése miatt 2 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre ítéltetett, ellenben a szükségesben levő és a főtti rablásnál szintén tettesként szerepelt Maczonka György ellen, az eljárás kérekerültéig függőben hagyott.

Eltételtetett még Bulgovics Antal 1 szándékos emberölés büntetése, 2 lopás büntetése, 2 őrgazdaság büntetése, 2 hamis közokirat tudatos használatának büntetése és egy közbiztonság elleni kihágás miatt 10 évi fegyházra, melyből 1 1/2 év kitöltöttnek vétetett és 10 évi hivatalvesztésre.

Gy. Mézes István 1 lopás büntetése és 1 hamis közokirat tudatos használatának büntetése miatt 5 évi börtönrre, melyből 6 hó kitöltöttnek vétetett és 5 évi hivatalvesztésre;

Pintér Imre 1 lopás büntetése miatt 1 évi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre;

Bessert József őrgazdaság büntetése miatt 1 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre;

Laki János 1 lopás büntetésében, mint bűnség 6 havi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre.

Faragó Miklós 1 lopás büntetése miatt 3 évi fegyházra, mely két hó kitöltöttnek vétetett és 3 évi hivatalvesztésre.

Lakatos József lopás büntetése és hamis közokirat tudatos használatának büntetése miatt 2 és fél évi fegyházra, mely vizsgálati fogása által kitöltöttnek vétetett és 3 évi hivatalvesztésre.

Sipos Damján és Kristóf Imre könnyű testi sértés vétsége miatt fejenként 2 hónapi fegyházbüntetésre és 20 frt pénzbüntetésre;

Madaczkai Antalnét az őrgazdaság és bűnpártolás vádjai alól fölmentetett, Füstös Máté és neje valamint Varga György ellenében pedig az eljárás füstösök előkerüléséig függőben hagyott.

Az ítélet hirdetése után Pillich Kálmán, Balassa Armin, Hoskó József, Horváth Móricz ügyvédek védelemnek szabadlábra helyezését kérelmezték, azonban a törvényesek és kérelmüknek, tekintve vádlottaknak a közbiztonságra való szerfölötti veszélyes voltát, helyt nem adott.

Az ítélet ellen egyebiránt valamennyi védő s vádlott, kivéve az utóbbiak közül a fölmentetteket, felebbezett.

Ezzel a nagy törvénykezési dráma utolsó jelenete is lejátszódott és most már az összes iratok magasabb fokú elbírálás végett a kir. táblához tognak fölterjesztetni.

Vádlottak vagyona és egyéb letettekbe befolyt mintegy negyvenezer frt, Geiger többi kárának megfizetésében pedig az ítélet marasztalva lettek, ami 230 ezer frtot renne, azonban erre azt mondja Geiger: mit ér nekem az ítélet, ha nincs pénz

Közgazdaság.

Forgalom-kimutatás 1889 évi nov. hóról a szabadkai kereskedelmi és iparbanktól Szabadkán. Pénzkészlet a múlt hóról 1622-71. Bevételek e hóban 358,524 59. Összesen 360.147 30. Kiadások e hóban 348.090 76. Maradvány 12,056 54. Betétek könyvecskére: Allag a múlt hóról 454.603—. Betétek e hóban 47.458 97. Összesen 502,061 97. Kivételek e hóban 23,065 33. Maradvány 478.996 64. Előlegezés: Allag a múlt hóról 45.320—. Előlegeztetett e hóban 4526—. Összesen 49.846—. Visszafejtetett e hóban 3756—. Maradvány 46.090—. Leszámitolás: a) Bankszerű váltók. Allag a múlt hóról 372,832 87. Leszámitoltatott és viszeszámitoltatott e hóban 220.191 87. Összesen 593,024 74. Visszafejtetett e hóban 216.333 77. Maradvány 376.690 97. b) Hiteltulajdonosi váltók. Allag a múlt hóról 55.726—. Leszámitoltatott e hóban 14,100—. Összesen 69,826—. Visszafejtetett e hóban 14.320—. Maradvány 55,506—. c) Kezeségi és betáblázott kötvények. Allag a múlt hóról 96,690—. Kiadatot e hóban 2811—. Összesen 99,501—. Visszafejtetett e hóban 920—. Maradvány 98.581—. Összes forgalom 837.311 frt 45 kr. Mucsy György titkár, Kosztolányi Agoston pénztárnok, Horvátovits Ernő főkönyvvizsgáló.

A pénteki hetipiac mint utolsó karácsony előtt kemény fagyos idő mellett szokathatón élenk és néps volt. Minden fajta a terményeknek és gyümölcsöknek bőséggel körül övezte s megtarkította a piacot és környékét. A gabonaművekből sok hozatott be. Az árak emelkedtek, miert is a gazdák jól kínáltak szilárd irányzat mellett, a vételkedv azonban erőteljesen maradt. Az árak hivatalosan jegyzékbe lettek. Tisztábuza: 7.60—8. Ketszeres: 6.40—6.60. Rozs: 6.40—6.60. A rpa: 5.40—5.60. Zab: 6.70—6.80. Tengeri: 4.20—4.50. Éő sertés kilogrammonként 34—36 kr. Hal közepesen. A baromfi piac a múlt hetivásárt is jóval felülhaladta, ott annyira élenk forgalom uralkodott, hogy szekere csak ügyyel-bajjal lehetett keresztül haladni. A baromvásárt is szokatlan élenkség jellemezte. Apró szarvasmarhák, juh, bárány, sertés, malacz keresett cikkek voltak és jól kelttek.

HIREK.

Kinevezés. Ó felsége a király, az újvidéki kir. törvényszéknek kiváló tehetségű bíráját s utóbb királyi kiegészítő bírót, Dr. Sárffy Guidót, a pancsovai kir. törvényszék elnökévé nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Szerdahelyi Sandor zentai kir. járásbírósi a bírót, a szabadkai kir. törvényszékhez rends bírónak nevezte ki. Fogadja üdvözlétük! Egy fiatal erővel szaporodik ismét részben korhadt törvényszékünk.

Elnyunt főigazgató. Mészáros Nándor kir. tanácsos és a székesfehérvári tankerület kir. főigazgatója a múlt csütörtökön Székesfehérvárra a ciszterciák épületében, hol azok vendége volt, par heti szünetes után 53 éves korában szívbetegséggel elhunyt. A megboldogult 1861-ik évben a szabadkai főgymnáziummal kezdte meg tanulmányait s a hatvanas évek végén a budai főgymnáziumhoz a classica philologia rendes tanárává neveztetett ki s mint ilyen, kormánybiztosi minőségben az erdélyi közepiskolák megvizsgálásával bízott meg; nemsokára azután az újvidéki kir. kath. főgymnáziumhoz igazgatóvá s ezzel kapcsolatban a volt határonyvidéki tankerület hely. főigazgatójává neveztetett ki; a 70-es években a szegedi tankerület kir. főigazgatója volt, ekkor kapta a kir. tanácsosi címet a tanügy terén kifejtett munkálkodásának elismerésül. A szegedi árviz alkalmából tankerületének székhelyét ideiglenesen városunkba helyezte át, visszaterve Szegedre, ottan 1882-ben Szegednek belv. kerületében országgyűlési képviselőjévé választott meg. Az országgyűlés befeljezte utat a miniszterium a következő évben a pecsi tankerület főigazgatójává nevezte ki; e tankerület a folyó évben «szekesfehervári tankerület» címet kapott, Szekesfehervár székhelyűen, a hova az elhunyt alig nyolc hetet, hogy atkoztott, itt érte utol őt a halál. A boldogultnak városunkban is sok barátai és tisztelői voltak. Nyugodjék békeben. A szomorú esetről a következő gyászjelentést vettük: «Mészáros Vanna saját és az összes rokonság nevében fajdalomtól megtört szívvel jelenti felejthetetlen édes atyjá, illetve rokonuknak Mészáros Nándor kir. tanácsos s a székesfehérvári tankerület kir. főigazgatójának élete 53-ik, tanári és főigazgatói működésének 30-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvételétől f. évi decz. 19-én reggel 5 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai a főgymnázium épületéből f. hó 21-én, szom-

baton d. u. 3 órakor fognak a «Szentháromság»-ról nevezett (hosszútemetői) sírkertben örök nyugalomra tétetni; az engesztelő szentmiseáldozat pedig ugyan e nap d. e. 9 órakor fognak a ciszterci-end templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Nyugodjék békeben! Székesfehérvár, 1889. december hó 19.

Temetés. Mult vasárnap tették örök nyugvó helyére a bajai sírkertbe Rájesics Péter volt elemi tanítót. A boldogulat már régibb időtől kinos betegség gyötörte, mely végre is szívós erejét megtörte. Nölen, 36 éves, élő szüleinek egyetlen gyermeke volt. Végtisztességén több mint 500-an jelentek meg. Legyen neki könnyű a hant hamvai felett.

Piukovich Rómics Teréz lelki üdvéért f. hó 23-án d. e. 10 órakor, az 1-ső nőgyógyászme áldozatot mondott a „Miaszonyunkról» nevezett iskolaneuék kápolnájában, melyre a boldogult barátait és ismerőseit ez uton is meghívja az elnökség.

A tél e hét elején teljes erővel beköszöntött. A nap egész héten nem mutatkozott s a hőmérő 4—10 C. fokig süllyedt a fagypontra.

A városi főpénztári állásra, mely a jövő közgyűlésen kerül választás alá, négyen pályáztak: P. cher István, Höbl Ferencz, Vincze György és Péics István Stróczó fia.

Mamuzsits Lázár polgármester névnapját jó barátai és tisztársai körében ülte meg lakásán vig lakoma mellett. Ez estély nevezetességre tart szamat, mert azon fűtyült a Rigó is, ha ugyan fűtynnek nevezhetjük a polgármesterhez intézett diktós levelet, mely vacsora alkalmával a vendégek előtt fel is olvastattott. Ez a fűtyülő Rigó nagy ellenzéki volt, a duhosságig politizált akormány és hatóság ellen, ma pedig... hja! a kenyér! Elni kell, fűtyüli a Rigó.

Az iskolások ma iskolaszéki ülést tart, melynek tárgyat a um. m. kir. közoktatási miniszternek rendeltettség képest, a szükségesnek mutatózó párhuzamos köri iskolák felállítására és az iskolahelyiségek kiemeleése fogja képezni.

Dr. Váli Béla lapunk régi munkatársa Magyarország szineszet történetének egy részét rendezt sajtó alá, Szuper Károly egykori naplója után. Az érdekes műből a szabadkai szineszet multjára vonatkozó részlet atengedte lapunk számára a szerző s azt mai „Tárca» rovatuk hozza.

A megbukott fáklyászene. Az érdemeken gazdag (?) Mamuzsics polgármesternek egynehány nyughatatlan verü spiritusz politikus és einezés után sóvárgó bormérő azon alkalomból, hogy a polgármester annyira korteskedett a bortogaszias javadalom és regálenak a város által leendő kibérlése körül, gyűjtést eszközöltek maguk közt, hogy Mamuzsics Lázárnak névünep-előest-jeu faklyás zenét vigyenek. — A polgármester zsoldosai, valószínűleg a polgármester sugalmazásából mindent elkövettek, hogy az a faklyászene megtörténjék, természetesen utánozni akarták azt a példát, amidőn nehány denuncians a boldog emléktű Mukics János volt polgármestert minden alap nélkül megtámadta, a közvélemény pedig ugyanaz alkalommal nevezetnek imponzás faklyás zenét rendezett elismerésül; valamint enyhítésül azou brutális sértésnek, melyet vele szemben a denunciansok és épp a jelenlegi polgármester elkövettek, csak hogy a Mamuzsics Lázár polgármester és társai ellen beadott teljelentés nem olyan természetű am, mint az általuk beadott teljelentés volt. — Azután Mamuzsics Lázó polgármester sohasem volt és nem is leend soha az Szabadka városának és a polgárságának, ami Mukics János volt. Denique gyéren folytak be a kukszok, a faklya vitelhez, a nagy hided daczára, nem lehetett kilátás alkalmas elegendő egyének szerzésére, így a faklyás zene fucsosba ment, hanem ehelyett másnap sikerült a tisztikart imponzás tisztelgésre vezetni s mikent értesülünk a tisztelgők szónoka ismet Kertész Nándor volt, az az igazán érdemdu hivatalnok, aki Mamuzsics polgármester irányát, tetteit, annyiszor és annyiszor kerülészetlenül nyilvánosan a szabadkai minora vaogaszás belv. entelte.

Elnyuntak e hét folyamán 15 éven aul 22-án, 15 éven aul 10-án, összesen 32-án. Ez utóbbiak közt Kramer József a szegedi rva idejéből hozzaak kerüt berakcsa 52, Vidics János 76, Vojnics h. Jozsefue 23, Nagyhegyesi Maria 66. N. v. etieu Gyorgyne 38, Rogics János 20, Dér István 63, Kovacs Szirikó Mátyásue 67, Balcs Gyorgy 67 és Vaszilyev Antal 68 éves korukoa. A torokgyik a gyermekek közt több esetben fordult elő.

A szabadkai I. nőgyógyász által rendezett karácsonyi bazar igen szépen sikerült. A rendezők közül legtöbbet fáradt Vojnics Szemző Jozefa urnó, ki egymaga több mint 1000 belépti jegyet adott el, miert az elnökség ez uton is köszönetet mond áldozatkészségéért. Az eddig már közölt

adakozásokon kívül tárgyakat adtak még: Ifj. Vojnics Sándorné 46 db. szappan. Weinhut Adolfné 4 tejes kanca, 4 bögre, 4 kis üveg, 6 kis üveg. Szabados Jánosné 1 üveg gyümölcsös tál, 6 üveg gyümölcs csésze, 6 üvegtányér, 6 majolika csemege tányér, Vojnics Etelka 12 kötény, Geiger Gyula 2 atlaszszal díszített parium carche, 3 toilette tükör, 3 finom szappan, 2 porcellán bábu, 10 rózsaszivarszipka, Kunetz Albertné 1 tuczat zsebkendő, Kunetz Ignátné egy tuczat zsebkendő, Beyer Mariska, 6 pohar, 5 sőtartó, 5 kis kávé csésze, 4 gyufatartó, Leovics Simonné 1 illatszert kosárka, 2 pénz-tárca, 1 hamutartó, 1 virágkosárka, Vojnics Iréu 12 zsebkendő, 1 jardinière, 1 üveg cosette, Antunovics Riza 12 csemege tányér, Vizuer József 2 nagy üveg rum, 1 doboz tea, gróf Zichy Jenő egy zeuelő sörös pohár. R. gényi Lajosné 5 frt, Vojnics Samuné 3 frt, Vojnics Jakabné 66 tányér, Rudics Laura 6 zsebkendő, 4 doboz írószer. id. Vojnics Lukács 1/2 akó bor. Felülfizetések is szép számmal letettek. És pedig: Vojnics szemző Jozefa urnónek felülfizettek: Dr. Haynald Lajos biboros érsek 25—, Gromon Dzsó államtitkár 5—, Szilagyi Dzsó igazságügy-miniszter 10—, Schytra István 5—, Ernel Vojnics Eise 5—, dr. Wodianer Albert 5—, Gück Emil 5—, Hirsch Mihály 5—, Antunovics Lajos 5—, Antunovits Mátyásné 4—, br. Podmaniczky Frigyes v. b. t. t. 5—, Ivánka Imre v. b. t. t. 5—, Miloszavlyevits Milinka 2—, Varga Károly 5—, id. Vojnics Lukács 5—, Vojnics Istvan képviselő 5—, Radoszavlyevics György egy aranyat, ifj. Freudenberg 1.60, Vojnics Simonné 4—, Antunovits Vojnics Ika 5—, Geiger Józsefné 90 kr. Geiger Móráné 80 kr. Freund Ferencz 10—, összesen 123 frt 30 kr. és egy arany. Muci Antalné urnónek fölülfizettek: Dr. Vécsey Jenő 90 kr, gróf Schönfeld tabornok 90 kr, Podmaniczky báró 50 kr, M. N. 1 frt, N. N. 10 kr. A bazar bruttó bevétele 1666 frt 10 kr., kiadás 862 frt 70 kr., marad tszta jövedelem 803 frt. 40 kr. — Az elarusitas a következőleg volt felosztva: Czukrászat. Vojnich Etelka, Magyar Imréné, Birkács Gyuláné, Franke Lajosné, urnók: Piukovich Irma, Magyar Marianne, Jombart Stefanie, Jankovich Etelka, Polyakovich Ilona, Leovich Jenda, Konyovich Danicza, Janiga Juliska, Beyer Mariska urhölgyek. Csárdá. Dr. Antunovich Józsefné, Milassin Miklósné, Vukovich Gaborné urnók. Jombart Adél, Magyar Carine, Vojnich Eta és Ilona Vojnich Bóra urhölgyek. Fekete kávé. Berényi Lajosné, dr. Kertész Sándorné, Malagurszky Bella urhölgyek. Szivar. Özv. Vojnics Jakabné, ifj. Vojnics Máténé, Vojnics Imréné urnók, Ruttkay Vilma, Polyakovics Mária, Buchwald Ilona urhölgyek. Papír és írószer. Hidegh Ilona, Prokopovich Anna urhölgyek. Úveg arusok. Miassin Márkné, Lorenz Gizella urhölgyek. Vegyes árusok. Kuluucsis Tamásné, Kovacsits Emilné, urnók, Janiga Anna urhölgy. Baba árusok. Ruttkay Fmi, Hidegh Bella. Pénztáros. Muci Antalné urnó. Báljegyek elarusításával fardozott: Lórencz Kövecz Ilona urnó.

Az országos erdészeti egyesület f. é. deczember hó 21. napján Budapesten tartandó rendes évi közgyűlésére a város törvényhatósága részéről a város képviseltesítésére Szigethy József gazdasági tanácsnok és egy t. h. bizottsági tag küldettek fel.

A nagykorház gondnoka ellen egy levél érkezett szerkesztőségünkhöz, melyben az állítatik, hogy az illető nem egyszer holtra issza magát, az utcán télelereg s oly csuf dolgokat követ el, a minők nyilvánosságra nem is hozhatók. A levél a gondnok főnökének eredetben bármikor felmutatható a szerkesztőségénél. Jó lesz megczáfolni.

Tanfolyam a gőzmozdony (locomobil-) és a cséplőgépek kezelői számára. A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által az allami közép-iskolákban a locomobil- és gőzcséplőgépek kezelői számára rendezett tanfolyam a jövő évi január hó 2-ik napján fog meguyittatni s márczius hó végéig tart. Ezen a tanfolyamon a gőzmozdony (locomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog tanittatni. — Tanulókul felvétetnek a 18. életévükhöz betöltött önálló lakatosok, kovacsok s a különböző gépgyarak főbb munkásai; azok, akik már foglalkoztak locomobil és cséplőgépek mellett, előnyben részesülnek, valamint a vidéki géptulajdonosok s a vidékeu gazdasági gépek mellett alkalmazott munkások. A belépőköl erkölcsi bizonyítvány kívántatik s tudniok kell írni és olvasni. A tandij 5 forint, amely összeget a tanfolyam meguyitása napjáig le kell fizetni. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. kör. népszínház-uccza 8. szám) f. évi deczember hó 15. napján kezdődtek s január hó 1. napjáig a köznapokon este 6 órától 7-ig, vasárnap s az ünnepnapokon délelőtt 10 órától 12-ig tartanak. Vidékiek levélben is jelentkezhetnek.

Aranytoll és Mamuzsics Lázár, hogy illik ez össze? Egy nagy hazafi és jeles költő mondja: «Parkodjál kiünni, óvakodjál feltünni.» Az embereknek, különösen azoknak, akik kiünni semmiben sem képesek, veleszületett gyengejök a feltünnési viselkedés. Így van ez Szabadka város jelenlegi polgármesterénél is. Bizonyos telivér hazafiak hallomás szerint gyűjtést eszközöltek, illetékes helyről jött indítvány folytán, hogy Mamusich polgármesternek fátylaszenét adjanak, azonban zicherre fogták a fiaskót s így az ment határozatba, hogy az összegyűjtött pénzen újévi ajándékul a nagy tollal fogják meglepni a polgármestert. — Hát minden józanon gondolkodó fő kizárólag úgy gondolkozhatik, hogy *aranytoll csakis aranyos észt vagy aranyos kezét illet.* Hogy Szabadkán ki ismeri el a mi polgármesterünkben azon nemes tulajdonságok bármelyikét is, nem tudjuk, de hogy arany toll megillesse, azt hisszük, még ő maga is neveléseselek tartja. Hanem kérdezzék meg Kopilovics Lúka, a polgármester volt gyermekkori játszópajtását, majd az megfogja mondani nekik, hogy mit *vegyenek arany toll helyett.* Egy bormérő.

Parturiunt montes... Tegnap érkezett le dr. Dominus Simon ügyében a curia ítélet, mely őt a vad és következményei alól teljesen felmentette azon indokból, mivel a kezbesítő és még három tanu egybenhangzó vallomásaival igazolva van, hogy Dominus a vétven a keletet egy nappal eltevesztve, azt segédje figyelmeztetésére az ítélet kezbesítéskor nyomban kiigazította. Sok hüho semmiért.

Vizsgálat. A helybeli kir. törvényszék elnöke az elmúlt héten tartotta az előirt köteles vizsgálatot a helyb. kir. járásbíroságnál. Megelégedését főleg az albirák irányában fejezte ki, akik a nagy munkanyag daczára restanciák nélkül vannak.

Leégett e hó 20-án délután a budapesti gyapju utczai német színház. Emberélet nem esett áldozatul.

Bácsmegeye e hó 20-án keresztl esett a tisztújításon. A tiszt személyzet nagyot változott, az árvaszéknél a régiek közül egyetleneg, Szücs maradt meg. Ideje volt e kirotálásnak.

Uj levélbélyegek. A jövő esztendőben új levélbélyegeket fognak forgalomba hozni. A bélyegeket ugyanazon rendszer szerint készítik, melylyel az újforintosokat készítették. Eppen ezért kellett egy időre elhalasztani a bélyegek kibocsátását, mit már újszandőre terveztek. Az új forintosok ellen tudnillik még mindig annyira a panasz, hogy az illetékes körök ki akarják még jobban próbálni az új rendszert s csak azután készítik el a bélyegeket.

A «Képes Családi Lapok» szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap már tizenegy év óta küzd hazafias lelkesedéssel és kitartással nemzeti iradalmunk hátyaján; már tizenegy év óta lobogtatja a nemzeti művelődésnek s izlés nemesítésnek a zászlaját s most is, amidőn Brankovics György jeles szerkesztője mellett már tizenkettedik évolyamába lép, a legelőkelőbb, a legkitünőbb írók és írók műveivel indul — a nemzeti gyűntek még mindig tenyegető s hazánkat sáka rajkén előzőlő német szépirodalmi lapok elleni hadjárata. A «Képes Családi Lapok» szerkesztői: Jókai Mór, Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Dalmady Győző, Temérdek (Jeszenszky Dániel), Barta Gusztáv, Brankovics György, Rudnyánszky Gyula, Pósa Lajos, Prém József, dr. Sziklay János, Palágyi Lajos, Brezdely László, Muray Károly, Méry Károly, Petri Mór, dr. Ruditzky Jenő, Benitzky Bajza Leuke, Lüthner Lina, Nagyvárady Mina, Kuliffay Benitzky Irma, Hevesin-Sikor Margit, Taughné Gyujtó Izabella, Gaal Karolin, Karlovszky Ida, Harmath Lujza stb. Vajjon ki cserélné fel ez előkelő szellemi kamatok termékeit a külföldi műveivel! Magyar ember bizonyára nem! S a magyar nő — még kevésbé. — A «Képes Családi Lapok» az összes szépirodalmi lapok között a legelőkelőbb s legváltozatosabb. Tartalma az iradalom minden válfaját felöleli képei a leghíresebb festők műveit mutatják be; «Hírlapok Lapja» ezimű divat melléklete a legújabb divat képeket hozza s a nevelés, az egészség, a gazdaság, a kertészet s a konyha terén nincs oly kérdés, melyet ne tárgyálna. «Receptny melléklete» három, négy eredeti reg nyelvű ajándékozta meg évenként előzetesen. — «Zöld borítéka» telve van mutatott apróságokkal s talányokkal, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak: — S a «Képes Családi Lapok» daczára sokoldalúságának, mégis bátran kezébe adhatók a család minden rendű és koru tagjának; daczára gazdag tartalmának, mégis legelőkelőbb szépirodalmi képes heti lap. Előfizetési ára a «Hírlapok Lapjaival» s a «Receptny melléklettel» együtt egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. o. é. s a kiadóhivatal (Budapest, Nagykörut 20. sz.), melyhez az előfizések legzészerűben posta-utalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmen ve szolgál mutatványssimokkal.

Mindenféle. Jón a muszka. A muszkanálha másképinfluenzajárványosan beközösült Bácsba és már Bpesten is jelentkezett.

Van is rémület, de nagy. — A disznótorra hívott király. Cseri János főthi földmives verkedés miatt a dutyiba került. Anyja fiáért kegyelmet ment kérni a király elébe, midőn aztán a király jószágosan kérte tőle, hát hogy is vannak az én jó szomszédaim a fothiak. A fothiak, viszonzá az anya csóko'om kezét, csak meg volnának, de az egész falu busul az én Jánosom után. Hanem ha felséged haza bocsátja a börtönből, van olyan három hizóm, hogy nincs párja a faluban, leöletem egy lábíg és meginvítalom a torra az egész falut, még felséges uramat is familiástól, de még az exelentiás igazságnak a miniszterét is. — *Gyömbér Pált,* az asszonyiró szörnyeteget halálra ítélte a szegedi törvényszék, mit a kir. kuria is helybenhagyott. — *Az idei farsang* 45 napig tart, elég hosszú, kimulathatja magát a társadalom kedvére. — *Aradon* Tericsán nevű örvetűt lövészi gyakorlat alkalmazásával, noha a gyakorlat töltények nélkül markirozással történt, mellén találva meglőtték. behalt. — *Dus vadászati zsákmány.* Koburg Fülöp herceg a meglehegyi és bologvári uradalmában vadászatot rendezvén, a három napig tartó vadászaton 75 drb. vaddisznó, 11 drb. szarvas, 5 dámvad és egy róka került zsákmányul. — *Margit-sziget* József főherceg e kies fürdőintézetét újra átalakítják. Ezzel a „Margit-sziget” a szó legszigorubb értelmében „világfürdő” lesz. — *Biblia magyarázat.* Leikkész: A pálinka a ti legnagyobb ellenségetek hveim. Munkás: Meglehet, tisztelendő uram, de a biblia is azt mondja, hogy az ellenségeteket is szeressük. De azt nem mondja, hogy lenyeljétek. — *Vendég.* Ez aztán a bor, erről már bizonyos lehet az ember, hogy nem gyártott bor. Vendéglős: Miből következteti ezt? V. Mert olyan iszonyu savanyu, hogy a műbort lehetetlen így elsavanyítani. — *A budapesti állatkertben* több saját tenyésztésü porinter vizsla-kölyök és néhány bernáthegeyi dán és németh dogge kölyök eladó. — *A temesvári* ügyben a végtagyalás jövő évi január 8-ára tüzetett ki. — *Mögéri az árát.* Vevő. Hé! A korsónak amit az imént vettem, nincs fenéke. Kereskedő. Tudom, azért adtam olyan ócsón. Hisz annyit maga a porcellán is megér. — *Schweverer Fábán* törv. aljegyző Bácsalmásra lett kir. aljárásbírónak kinevezve üdvözöljük. — *Abel Jenő* egyetemi tanár, akadémiai tagot e hó 15 én tették örök nyugalomra a budapesti kerepesi temetőben. — *Jóteknység.* Mössmer budapesti nagykereskedő 500 frt alapítványt tett az állami középiskola olyan végzett tanulójának jutalmazására, aki parágában jelentékeny újítást tesz vagy kiválóbb tevékenységet fejt ki. — *A jószág bált* Budapestben 1890 január 7-én tartják meg a Vigadóban. — *Jókor biztosít.* Mivel szolgálatok? szolt a biztosítási ügynök a hozzá lhogve jövő aszonnykához. Csak a tüz ellen szer-tuók magukat biztosítani — szolt az asztalos felesége — „mert ég a műhely.” — *A felvidék* egyik községében történt az adóvégrehajtó egy szegény aszonnyak egyetlen malacját adóba lefoglalni akarván betekint az ólba, hogy azt kellőkép felbecsülhesse, az aszonny egyet lökött a végrehajtón a ki kellelenül ölegette meg a csemesegő malacot — és rácsukta az ajtót. Ezért az aszonny bezárták, mikor kikerült a kötésből furfangosan mondogatta: Legalább egyszer volt ólamban két disznó, mert eddig soha sem volt módom — az adó miatt. — *A bártfai fürdőben* a hideg és hó beálltával a farkasok a fősétányon estéknként egész kedélyesen sétálgatnak. — *Tanító.* Ki teremtette a világot? P. A. jó Isten. Tanító: Engem is; de csak (mutatja) ilyen kicsikének: a többi a magam erejéből nőtem hozzá. — *A herceg primás* Selmecz város főgymnáziumának kiegészítésére 50,000 firtot adományozott.

Közönség köréből.*)

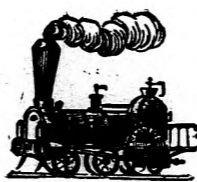
Köszönetnyilvánítás.

Vojnits Szemző Jozefa ő nagysága a helybeli gyámházban elhelyezett sínlődök számára 32 db. kendőt és 50 csomag dohánnyt özv. Vojnits Jakabné őnagysága pedig 12 pár téli kötött kszelöket és három forintot küldött azon czélból, hogy ezen tárgyak karácsonyi ajándékul a kórházi igazgatóság által köztük szétosztassanak. Midőn e kedves kötelességet teljesít és e nemes szívű nők ezen jótékonyát a nyilvánosság elé hozom, nem mulasztom el a sínlődök nevében legforróbb köszönetemet kifejezni.

Szabadkán, 1889. decz. hó 20-án.

Dr. Weisz Ignác
kórházi főorvos.

* E rovat alatti közlemények díjmentesen Szerk.

Atiszaparti vasut menetrendje

Szabadkától Ó-Becséig.	VEGYES V.	VEGYES V.
Szabadka indul	4.50	3.51
Verucis »	5.20	4.23
Ó-Kanizsa szállás »	5.42	4.45
Bogáros »	6.06	5.11
Elágazás Horgos felé »	6.25	5.30
Zenta »	7.09	5.59
Ada »	7.48	6.38
Mohol »	8.06	6.56
Petrovostelló »	8.28	7.18
Ó-Becse érkezik	8.55	7.45
Ó-Becsétől Szabadkáig.	VEGYES V.	VEGYES V.
Ó-Becse indul	5.00	4.12
Petrovostelló »	5.30	4.44
Mohol »	5.50	5.06
Ada »	6.05	5.24
Zenta »	6.59	6.18
Elágazás Horgos felé »	7.07	6.26
Bogáros »	7.34	6.51
Ó-Kanizsa szállás »	8.00	7.17
Verucis »	8.22	7.39
Szabadka érkezik	8.49	8.06
Szegedtől Zentáig.	VEGYES V.	VEGYES V.
Szeged indul	2.31	
Röszke »	3.01	
Horgos »	3.31	
Martonos »	3.57	
Ó-Kanizsa »	4.29	
Adorján »	4.57	
Beágazás Szabadka felé »	5.17	
Zenta érkezik	5.25	
Zentától Szegedig.	VEGYES V.	VEGYES V.
Zenta indul	6.44	
Beágazás Szabadka felé »	6.52	
Adorján »	7.14	
Ó-Kanizsa »	7.49	
Martonos »	8.03	
Horgos »	8.39	
Röszke »	8.58	
Szeged »	9.23	

A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Vasuti közlekedésünk.

(Uj menetrend. Érvényes 1889. novemb. hó 1-től).

Budapest—Zimony—Belgrád.

Budapest indulás 2.35,* 8.00, 2.40, 9.40.*
Kis-Körösrre érkezik 4.31,* 11.04, 4.52, 1.48.*
Szabadka érkezik 5.44,* 1.02, 6.12,* 4.24.*
Szabadka indulás 5.50,* 1.46, 6.26,* 5.24.*
Csantavér 2.11, 6.16
Topolya 2.34, 6.59, 6.48.
Hegyes Feketehegy 2.56, 7.16,* 7.20.
Verbász Kula 3.16, 7.30,* 7.46.
Ó-Kér 3.34, 7.44,* 8.15.
Kiszács 3.51, 8.38
Ujvidék (vendéglő) 7.40, 4.19, 8.21,* 9.17.
India (vendéglő) érkezik 5.21, 9.05, 10.38.
Zimony érkezik 8.59, 6.20,* 9.45,* 11.55.
Belgrád érkezik 9.09, 6.45,* 10.09,* 12.30.

Belgrád—Zimony—Budapest.

Belgrád indulás 3.02,* 5.30,* 8.25, 3.25.
Zim ny vendéglő 3.12,* 6.11, 9.00, 4.01.
India vendéglő 6.52, 10.01, 5.31.
Ujvidék vendéglő 4.32,* 7.43, 11.16, 7.19.*
Kiszács 11.38, 7.58.
Verbász Kula 8.28, 12.18, 8.51.*
Hegyes Feketehegy 8.49, 12.36, 9.14.*
Topolya 8.57, 1.02, 9.47.*
Csantavér 1.21, 10.13.*
Szabadka érkezik 6.30, 9.32, 1.45, 10.50.*
Szabadka indulás 6.38, 9.46, 2.25, 11.28.*
Kiskörös (vendéglő) érk. 7.49, 10.59, 4.12, 1.58.*
Budapest érkezik 10.05, 1.25, 7.30,* 6.40.

Szabadka—Baja.

Szabadka indulás 5.45,* 2.45.
Csikéria 6.32, 3.20
Bács-Almás 7.18, 3.52.
Bikity-Borsód 8.02, 4.26.
Baja érkezik 8.52, 5.02.

Baja—Szabadka.

Baja indulás 10.21, 6.50.*
Bikity-Borsód 11.05, 7.51.*
Bács-Almás 11.45, 8.47.*
Csikéria 12.10, 9.21.*
Szabadka érkezik 1.240, 10.00.*

Szabadka—Szeged.

Szabadka indulás 5.11,* 2.35, 6.32.*
Pálós 5.32,* 2.51, 6.49.*
Horgos 6.19, 3.22, 7.21.*
Szeged érkezik 7.00, 3.55, 7.52.*

Szeged—Szabadka.

Szeged 8.01, 12.00, 8.45.*
Horgos 8.35, 12.34, 9.36.*
Pálós 9.07, 1.05, 10.17.*
Szabadkára érkezik 9.22, 1.20, 10.36.
(Szabadkán, Szegeden vendéglő az állomásou).

Szabadka—Eszék—Villány.

Szabadka (vendéglő) indulás 5.34,* 2.10, 6.37.*
Tavankut 6.09, 2.50, 7.01.*
Bajmok 6.40, 3.19, 7.20.*
Nemes-Militics 7.25, 4.12, 7.49.*
Zombor 8.03, 5.00, 8.09.*
Prigl.-Szt.-Iván 8.36, 5.35, 8.29.*

Szonta 8.55, 5.57, 8.42.*
Gombos (vendéglő) 9.11, 6.16,* 8.53.*
Dálja (vendéglő) 8.07,* 11.29, 10.10.*
Bród 4.29.*
Eszék (vendéglő) 1.47, 4.38,* 7.50.*
Villány érkezik 3.47, 6.25,* 9.19.*

Villány—Eszék—Szabadka.

Villány (vendéglő) indulás 7.05, 1.08, 9.20.*
Eszék (vendéglő) 3.46, 11.31,* 5.05.*
Bród érkezik 10.34,* 4.29.*
Dálja (vendéglő) indulás 5.55,* 5.08.
Gombos (vendéglő) 6.24,* 7.08, 9.15.
Szonta 7.21, 9.34, 6.46.
Prigl.-Szt.-Iván 7.34, 9.54, 7.09.*
Zombor 8.00, 10.49, 8.10.*
Nemes-Militics 8.14, 11.13, 8.38.*
Bajmok 8.49, 12.00, 9.37.*
Tavankut 9.04, 12.22, 10.02.*
Szabadka (vendéglő) érkezik 9.27, 12.55, 10.42.*

A vonat csatlakozik Szabadkán Budapest, Belgrád, Baja és Szeged felé.

Kis-Körös—Kalocsa.

Kis-Körösről indul 11.27, 5.10.
Kalocsára érkezik 1.07, 6.38.*
Kalocsáról vissza ind. 8.55, 2.18.
Kiskörösrre érkezik 10.26, 4.02.

A Budapestről Belgrád felé közlekedő vonatoknál a vegyesvonat Szabadkától, mint személyvonat közlekedik.

A csillaggal jelölt és kövér betűkkel nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

Nagyon ajánlatos karácsonyi és újévi ajándékok

valódi harczy kanári madarak

nappal és éjjeli világításnál is éneklők, a legjobb harczy fajból csak rövid ideig kaphatók.

1—1 Pest szálloda 17. sz. a.

634/1889.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíroság 12492/889. számú végzése által **A szabadkai gazdasz és iparosok hitelszövetkezte** javára **Varga Imre és Szebényi Viktor** ellen 70 frt tőke és jár. követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 370 frt 60 kr-ra becsült 1607 lit. siller bor, egy hizó sertés, egy pálinka kazán és szobabutorból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 12492. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis 2-ik körben leendő eszközlésére 1889-ik évi december hó 27-ik napjának délelőtt 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1889-ik évi december hó 16-ik napján.

Strasser Henrik
kir. bir. végrehajtó.

KRONDORFI
SAVANYUVIZ
a felséges királyi család kedvencz asztali itala.
Kapható **Farkas József** és **Aubermann Miklós** fűszerkereskedésében.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 19959. számú végzése által özv. Pillis Lipótné javára Gyurgyevics Bránkó ellen 300 frt tőke ennek kamatai és perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 452 frtra becsült szobabutorok, ágyneműek, egész szerkezettel ellátott 326 literes kazán, több rendbeli üres hordók és 58 liter pálinkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 11,906/1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Szabadka városába előtt leendő eszközlésére 1890-ik évi január hó 7-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108.

§-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1889-ik évi december hó 20. napján.

Csernyus Zsigmond
kir. bir. végrehajtó.

Az egész világ előtt kedvelt

a dr. Greensill-féle fogszerek mindennapi használatra, egészséges fogak megtartására (a száj tisztítására). Aki ezeket egyszer használta, bizonyosan félretesz minden más szert.

500 aranyat fizetnek annak,

ki ezen szerek használata után fogfájást kap vagy lehellete büzös leend. Egy üveg salicyl-savas

szájviz 40 kr., egy karton fogszéplő (a legfeketébb fogakat hófehérré változtatja) 40 kr., egy csomag Greensill-féle fogszéplő napi használatra a fogak épen tartására 35 kr. Dr. Greensill Róbert-féle fogkefe 30 kr. Dr. Greensill Róbert tanár Párisban

Főraktár Budapestben Török Józsefnél.

Továbbá Dankovszky István József-tér 2. Néruda Nándor Hatvani-utca. Kochmeister Frigyes utóda Avany János-utca. Thalmyer és Seitz Nádor utca. Detsinyi Frigyes Váci-körút. Kiss Liber Kis-Híd utca. Molnár és Moser droguisták, Koronaherezeg-utca 9. és Budán. Kabakovits G. Fő-utca. Szabadkán: Szentiványi József Károly, Gálly György, Decsi Dezső gyógyszerészeknél; Winkler Simon illatszerezés és fodrásznál, valamint minden jobbrendű fodrásznál és illatszerezésnél.

20-8

Kiváló figyelmet érdemelnek

FRANK SÁNDOR

fűszerkereskedésében kapható következő cikkek, melyeket a közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából **leszállított áron** ajánl:

elegans eredeti papirszelencékben csomagolva

Csomagonként 1 font vagyis 50 dkgm. finom orosz családi tea	3 frt — kr.
„ 1/2 „ „ 25 „ „ „ „ 1 „ 50 „	
„ 1 „ „ 50 „ legfinomabb csász. kev.	5 „ — „
„ 1/2 „ „ 25 „ „ „ „ 2 „ 50 „	
1 4/10 ltrs palack valódi braziliai tea, rum	1 „ 40 „
1/2 „ „ „ „ „ „ „ 1 „ 55 „	
1 „ „ legfinomabb jamaikai rum	2 „ — „
1/2 „ „ „ „ „ „ „ 1 „ 05 „	
7/10 „ „ kiválóan ajánlatos szomorodni palackbor	— „ 40 „
7/10 „ „ „ „ „ magyarádi	— „ 40 „

Általános elismerésben álló jó minőségű lisztjeimből

	kilogrammonként				zsákszám 100 kilonként				
sz.	0	1	3		0	1	2	3	4
kr.	16	15	14		15.—	14.50	14.—	13.75	13.50

Ugyancsak figyelmet érdemelnek meg a választékban említettél kapható Viktor Schmid-féle friss teasütemények, gróf Keglevics-fele és francia cognac, valódi szeremi szilvó, nagy választékban likörök, továbbá kávé, cukor s egyéb fűszer- és csemegek **legjutányosabb áron.**

Üzlethelyiség

2-2

főtér, Szieger-fele házban.

Irodamegnyitási jelentés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. ház és földbirtokosoknak becses tudomására hozni, miszerint Egressy utca özv. Manojlovicsné (Kallian)-féle házban (a színház mellett)

„Első szabadkai jelzálog-kölcsön közvetítő iroda”
czim alatt irodát nyitottam, hol ingatlanokra törlesztés mellett

OLCSÓ PÉNZKÖLCSÖNÖK

kaphatók. A birtokot esetleg terhelő régibb tartozást az intézet convertál és a maradék összeget a félnek **kézpénzben és nem záloglevelekben** posta útján megküldi.

Megbízások 300 fruttól a legnagyobb összegig elfogadtnak.

Kiváló tisztelettel

HALMI MÓR.

3-2

LEGCELSZERÜBB!! KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKNAK.

A MÖDLINGI CIPŐ GYÁRIRAKTÁRBAN

SZABADKÁN, főtér, Eötvös-utca, 78. sz. POPOVITS-féle ház

kaphatók férfi-, női- s gyermekcipők gyári meghatározott árak mellett:

I pár férfi czugos cipő	3 frt 25 kr.-tól feljebb.
I „ női „ „	3 „ 10 „ „
I „ gyermek „	— „ 90 „ „
I „ férfi csizma	7 „ — „ „
I „ gyermekcsizma rámas szárral	2 „ 20 „ „

Azonkívül mindennemű legdiszesebben kiállított alkalmi Zerge, Chevreux, Lack, és Atlasz, valamint Filcz és Posztó kelmékből legjutányosabb árak mellett, legnagyobb választékban.

A meghatározott gyári ár minden cipő talpába bele van vésve.

SCHLESINGER JÓZSEF.

3-3

1890. Január 1-ével új előfizetést nyitunk a

„**MERCUR**”

20. évfolyam.

hiteles sorsolási tudósítóra.

20. évfolyam.

A nagyszámú sorsolási lap közül a „Mercur” az elismert megbízhatóságával, tökéletesen és világosan szerkesztett huzási jegyzékével fogva kitűnik. — A „Mercur” magyar-német szövegben hónaponként 2-3-szor jelenik meg, nyomban minden nagyobb és fontosabb huzás után. Minden előfizető **ingyen** kapja a „Mercur”

Sorsolási évkönyvét

1890-ik évre,

mely teljes hátralék-kimutatás az összes 1889. december végéig kisorsolt és még be nem váltott magyar, osztrák és külföldi sorsjegyekről tartalmaz, továbbá az

általános sorsolási naptárt

1890. évre.

Mindamellett, hogy a „Mercur” anyaga napról-napra szaporodik, a lap előfizetési ára változatlan marad és pedig

egész évre 2 frt.

bérmentes postai szétküldéssel együtt.

Mutatványszámokat kívánatra egy egész hónapig ingyen és bérmentve küldünk.

Előfizetéseket elfogad

A „MERCUR” KIADÓHIVATALA.

10-5

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Legjobban ajánlható!

Pischinger Oszkár világhírű

Mogyoró Csokoládé-ja

(chocolád de-noisette),

mely minőség, aroma és jóság tekintetében **minden eddigi gyártmányt fölülmul.**

Utánzatoktól a t. vevők ovakodjanak, amennyiben **minden csomag védjegy-és a feltaláló névaláírással van ellátva.**

A „Mogyoró csokoládé” helyben kapható

ROZNOFSZKY JÓZSEF

10-6

fűszer-, anyag-, csemege- és borkereskedésében a „fekete kutya”-hoz.

Mogyoró csokoládé.